

MAGYAR LAP

+ 3 Lei

Taxa postală plătită în
aprobării Dir. Gen. P.

bert urnak

Főszerkesztő:
dr. Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
V. évfolyam, 218 (1364) szám * Szombat, 1936 szeptember 26

Főmunkatárs:
dr. Gyáriás Elemér

A Népszövetség közgyűlése keresi az engesztelődést Olaszországgal

Tárgyalják a főtitkári jelentést. — Spanyolország vörös külügyminisztere is felszólal

Genfből jelentik: A Népszövetség közgyűlése csütörtökön délután befejezte az elnökség megalakítását. Saawegra Lamas elnök mellé még hat alelnököt választottak. Franciaország, Anglia, Jugoszlávia, Kanada, Oroszország és Olaszország főmegbízottai kapták a legtöbb szavazatot. Olaszország megválasztása feltűnést keltett, s akként értelmezik, mint az olaszok megengesztelődésének a keresését.

Egyébként az elnökség tagjai közé sorolták még a napirend-bizottság és az igazoló-bizottság elnökeit is.

Pénteken kezd bele a közgyűlés a főtitkári jelentés tárgyalásába. Ehhez a tárgyhöz csütörtökön estig két szónok iratkozott föl: Eden angol külügyminiszter, s Delvayo madridi külügyminiszter. Ez utóbbiról fölteszik, hogy a spanyol polgárháború ügyét fogja a vitába beledobni, s Portugália ellen akar panaszt emelni amiatt, hogy pártolja a nemzetieket.

A spanyol ügy miatt a Népszövetség melletti újságírók csoportjában igen érdekes és jellemző összekülönbözés támadt. E csoport vörös érzelmű tagjai diszvacsorát rendeztek Delvayo tiszteletére. Emiatt a „Journal de Genève“ főszerkesztője kilépett

Találgatják mi lesz Olaszország további magatartása

Mussolini a japán és német nagykövettekkel folytatott megbeszéléseket

Genfből jelentik: Népszövetségi körökben biztosra veszik, hogy Olaszország nem lép ki a Népszövetségből a szerdai szavazás miatt. Megállapítják, hogy Olaszország nagyobb tartózkodással viseltetik a Népszövetséggel szemben most, mint a megtorlások kimondása idején.

Rómából jelentik: A Reuter ügynökség tudósítója beszélgetést folytatott egy olyan előkelő olasz személyiséggel, kinek döntő befolyása van a külpolitika intézésére. Ez az ur mondotta a legutóbbi népszövetségi szavazásról:

— Ugy látszik, hogy az ügyek intézése kicsuszott a nyugati nagyhatalmak kezéből.

Ugyancsak a Reuter értesülése szerint Mussolini még nem döntött arról, hogy mi legyen Olaszország magatartása a Népszövetség legutóbbi szavazása után. Ellenben csütörtök délelőtt fogadta a Népszövetségből kilépett két nagyhatalomnak, Németországnak és Japánnak a római követeit.

A francia nagykövet is fölkereste Mussolinin a Delbos külügyminiszter kéréseivel.

Párizsból jelentik: A csütörtök esti lapok általában azt hangsúlyozzák a genfi határozattal kapcsolatban, hogy Delbos nem cselekedhetett másképpen, mert usznia kel-

a népszövetségi újságírócsoport szervezetéből.

Uruguay diplomáciai szakítása a Népszövetség előtt.

Genfből jelentik: Uruguay népszövetségi főmegbízottja tudomására hozta a Népszövetség főtitkárnak, továbbá az egyes tagállamok küldöttségeinek, hogy állama megszakította a diplomáciai összeköttetést a jelenlegi madridi kormánnyal. Az uruguayi kormány több esetet sorol fel, melyben hiába kérte a madridi kormány segítségét a Madridban időző uruguayi alattvalók élete és biztonsága védelmére. A legutóbbi eset szeptember 20-án történt, mikor Aguillarnak, Uruguay madridi vicekonzulának három nővérét gyilkolták meg Madridban a vörösök.

A montevideói kormány ezekre az esetekre utalva, a Népszövetség előtt a következő indoklással jelezte a madridi kormánnyal való szakítását:

— Az elsorolt tények bizonyítják, hogy a madridi kormánynak nincs meg a kellő eszköze olyan tények megakadályozására, melyek a nemzetközi jogot és az egyetemes erkölcsöt védik. Ennélfogva az uruguayi köztársaság kormánya úgy találta, hogy nem célszerű többé a madridi kormánnyal rendes diplomáciai összeköttetést fenntartania.

lett az árral. Azonban nagyon elégedetlen a genfi eseményekkel. Bizonyítja az is, hogy

Delbos külügyminiszter Chambrun gróf római követet, aki Párizsban időzött) távbeszélőn a Mussolinéhoz való utazásra utasította.

A nagykövet még szerdán éjjel visszautazott Rómába, s csütörtökön Mussolinivel hosszabb megbeszélést folytatott. Delbos nevében nyugalmat és türelmet kért Mussolinitől és biztosította őt Franciaország őszinbarátságáról.

A német lapok a nyugati hatalmak elleni cselszövésekről beszélnek.

Berlinből jelentik: A genfi döntést a német lapok is megdöbbenéssel fogadták. A „Berliner Börsen Zeitung“ többek között ezt írja:

A genfi döntésből világosan látható Litvinovnak Európa békéje ellen irányuló intrikus játéka. Ez a döntés teljes zűrzavart idézett elő Európa politikájában. A Szovjet elsősorban is a fasizmusra akart ütést mérni ezzel. Együttal azonban az volt a célja, hogy megtorpedózza a nyugati hatalmak tervezett értekezését. Így végeredményben Anglia ellen irányult a Szovjet cselszövése. Ezáltal a Szovjet legjobb barátai előtt is levetette az álarcát.

(Tudósításunk folytatása a 3-ik oldalon.)

A falu egészségvédelme

Dr. Csiky János gheorgheni orvos a legutóbbi katolikus nagygyűlésen figyelemreméltó társadalompolitikai tanulmányt olvasott föl erről a kérdéstről. Ez a tanulmány most külön röpiratkában is megjelent. Ebből közöljük az alábbi igen tanulságos részleteket.)

A gheorgheni esperesi kerület 17 községében az utolsó 10 év népmozgalmi tényei között az a legmegdöbbentőbb adat, hogy csaknem minden községben: az összes halálesetek 50 százaléka négy év alatti gyermek! Ennél rosszabb eredménnyel egész Európában sehol nem találkozunk.

Megállapítható az is, hogy a négy év alatti gyerekek életét legtöbbször táplálkozási zavarok oltják ki.

Némi vigasztalásul szolgálhat, hogy a nagy gyermekhalandóság jó részt nem biológiai eredetű, nem veleszületett okok idézik elő. Tehát hatalmunkban áll azok legnagyobb részét elhárítani.

A nyugati nagy nemzetek példája mutatja, hogy csodákat lehet művelni e téren. A legtöbb nyugati országban 5—7% között mozog a csecsemőhalandóság, sőt Újzélandban 3,2%-ra sikerült ezt lenyomni. A magyar falu léte vagy nem léte forog kockán itt s ha nem akarunk biztos pusztulásba zuhanni, egészségügyi kérdésekkel sokkal többször és sokkal komolyabban kell foglalkoznunk, mint eddig tettük. A nagy nyugati nemzetek és főleg Amerika az egészségvédelem érdekében milliárdos áldozatot hoznak. Ott már régen belátták, hogy sokkal jobb befektetés a betegségek megelőzéséért küzdeni és sokkal könnyebb is az egészséget megőrizni, mint a már kifejlődött betegséget meggyógyítani.

A modern egészségvédelem tudománya éppen arra tanít: hogyan lehet az egészséget megőrizni, a fenyegető ártalmakat az emberi szervezettől távol tartani, hogyan lehet a szervezetet erőssé, ellenállóvá tenni?

Bármennyire furcsán hangzik is: még az orvosi oklevél elnyerése sem jelenti azt az elméleti és gyakorlati képességet, ami az egészségvédelmi munkához feltétlenül szükséges.

A mai orvosképzés a beteggyógyítás tanításában merül ki, úgyhogy az egészségvédelem tennivalóit még az orvosoknak is ilyen irányú szakmunkákból vagy tanfolyamokon kell elsajátítaniuk. Annál kevesebbet tud ezekről a dolgokról a nagyközönség.

Röviden vázolni szeretném az egészségvédelmi munka lényegét. Céltudatos egészségvédelem keresztülviteléhez először is a lapos helyzet-ismeret szükséges, melyben a földrajzi és éghajlati viszonyoktól elkezdve a lakosság minden életviszonyáról (lakás, táplálkozás, ruházódás, munkamód, pihenési és szórakozási lehetőségek, szellemi élet, stb.) számot adunk magunknak. Az alapos helyzetismeret birtokában a helyi szükséglet szerint kell munkarendet megszabni.

A rengeteg tennivaló közül ezúttal csak az anyavédelem, a csecsemőgondozás és az iskolás gyermekek egészségvédelme feladatait említem.

*

Az anyavédelem célja az anyát minden olyan ártalomtól megóvni, mely a szaporodás folyamatában gátolhatja és egészségét, vagy életét veszélyezteti. Az anyavédelemre a vesztések és halvaszületések, valamint a fertőzésben

és rángógörsben elhaltak számszerű adatai az irányadók.

Bumm német és Scipiadesz magyar szülészprofesszorok kimutatták, hogy a vesztéseknek kb. 94—98%-a bűnös úton jön létre. Statisztikájuk szerint a bűnös merényletet csak 2,38%-ban követték el orvosok és 14,8%-ban bábák és 38%-ban pedig a terhes asszony maga végezte el. Kötőtűk, hajtűk, orsók, szeglek, mérges gyógyszerek, stb. szerepelnek itt. S az eredmény? Pld. Magyarországon 1932-ben 4461 asszony pusztul el bűnös vetelés következtében. Szovjet-Oroszországban pedig, ahol 1920 novemberétől minden kórház és klinika bármelyik asszony kérésére ingyen volt köteles elvégezni a művetelést, 7 év alatt 15.000 asszony halt el a kizárólag képzett orvosok által végzett műtétnek következtében, és kb. 450.000 asszony kapott különböző lázas betegségeket, fertőzés következtében.

Bár a mi itteni viszonyaink szempontjából nem állnak megbízható statisztikai adatok rendelkezésünkre, mégis orvosi gyakorlatomból úgy látom, hogy a veszedelmes nyavalya már a legelső néprétegekig is eljutott. A treiscaunet tiszti főorvosnak egy ez évi nyilatkozata szerint a vesztések főleg a magyar asszonyoknál terjedtek el.

Legsürgősebb teendő itt: Fel kell világosítanunk asszonyainkat a magzat-elhajtás veszedelmes következményeiről.

A fertőzés és rángógörcs kérdése szorosan összefügg a bábaképzéssel. E veszedelmes betegségek képzett, lelkiismeretes bábák mellett alig fordulnak elő. Piszkos, tanulatlan baba ellenben a legnagyobb veszélyt jelenti, úgy az anyára, mint a csecsemőre. A népkisebbségi magyar lakosság számára a bábaképzésben egyáltalán nincs utánpótlás sehol. 8—10 év múlva odajutunk, hogy a magyar asszony életének legnehezebb óráiban nem kap anyanyelvűt értő bábát. Hogy ez a szegény vajudóra mit jelent, arról jobb nem beszélni. Tehát közegészségügyünk egyik legfájdalmasabb leghamarább orvoslást váró sebé a magyar bábák utánpótlásának kérdése.

A csecsemők és iskolás koron aluli gyermekek gondozása feladatkörében a példátlanul nagy halálozási arány ellen kell küzdeni. Ezt a nagy halandóságot elsősorban a tudatlanság okozta hibás táplálkozás és helytelen gondozás és a társadalmi helyzet mostohasága váltja ki. Mai helyzetünkben az utóbbi ellen nem sokat tehetünk, a tudatlanság ellen azonban minden erőnkkel küzdenünk kell!

Talán sehol a világon annyi ostoba babona és rossz szokás nem burjánzik, mint a csecsemő táplálásánál és gondozásánál. Elkézdik, hogy az anyának rossz a teje s a pótolhatatlan anyatej

helyett adnak a csecsemőnek mindenféle értékellenes gyári tápszereket. Hangoztassuk mindenfelé, hogy rossz anyatej nincs!

Meg kell tanítani az anyákat a helyes szoptatási eljárásra s a mesterséges táplálás helyes keresztvitelére. A falusi asszony a vitaminban oly gazdag spenótot értéktelen burjánnak tartja. Nem tud burgonya, sárgarépa, spenót-pépet készíteni, főzni. Ezeknek megtanításával pedig milyen szép eredményeket lehet elérni, bebizonyították számtalan helyen.

Aztán a lakószoba levegőjének tisztántartásában vét a falusi lakosság sokat a gyermek egészsége ellen. Emiatt a gyermek lélegzőszervei könnyen megbetegszenek s ez a második legfőbb oka a csecsemők halandóságának. További ok a csecsemők tisztántartásának és helyes öltöztetésének a hiánya.

Sok gyermek köszönheti egész életére szóló nyomorúságát annak, hogy angolkórját idejében nem kezelték. Mert ha idejében gyógykezelés alá kerül, biztosan gyógyítható.

Ezek a kérdések a mi viszonyaink között egyenesen a szőszékre kíváncsoknak. Ha a község lelkipásztora egész erkölcsi tekintélyét latbatveti a tudatlanság, hanyagság, sokszor rossz akarat által okozott gyermekártalmak elleni küzdelemben, a jó eredmény nem fog elmaradni!

*

Amit beleviszünk az iskolába, belevittük a jövő nemzedékbe. Ha tehát jobb és értékesebb jövő nemzedéket akarunk, igen nagy gondot kell fordítanunk az iskola egészségügyi munkájára. Az iskolás gyermekeknek rendszeres egészségügyi nevelést és oktatást kell kapniuk.

Az iskolás gyermekek egészségvédelmének fontosságára legmeggyőzőbben Neuber debreceni professor mutatott rá. Ő 1931—32-ben 1612 I. elemista gyereket vizsgált át, akik közül 5% vérbajost, 29,6% gümökörgyanusát, 4,2% nyílt gümökörost, 43,5% bélférgest, 40,6% tetvest és 0,55% kankós beteget talált.

Egyik cluji intézetből egy köhécselő kis-

leány jelentkezett az ottani belklinikán, ahol nála súlyos tüdőbajt állapítottak meg. Erre Hatiegan professzor az intézet összes növendékeit átvizsgáltatta és a beteg kisleány közelében ülő növendékek között két nyílt gümökörost talált.

Szabad-e, lehet-e, hogy a törvények kötelező ereje mellett az iskolában egészségesen beírt gyermek ott valósággal hatósági támogatás mellett tüdőbajt és vérbajt szerezzen?

Ezeknek a szomorú tapasztalatoknak a bíróságban sürgeti Neuber, hogy törvényhozási úton kell elrendelni minden első elemista alapos orvosi vizsgálatát még a tanterembe való belépése előtt. Ez az úgynevezett egészségügyi sorozás tenné lehetővé a fertőző betegségek eltávolítását s a betegségre hajlamosak megvédését. Védni kell a tanítót is a beteg gyermektől s viszont a gyermeket is a beteg tanítótól.

Az iskola-egészségügy általános egészségvédelemmé fejlődhetik ki, ha a tanítóban megvan a készség és képesség az egészségügyi nevelésre. E munka közben azonban sohase feledjék el a tanító urak, hogy mi sem szörnyűbb igazságtalanság, mint egy sápadt, beteg gyermeket korholni a rossz tanulás miatt. Ha a gyermek sápadt, arcára nem tudják visszacsalogtatni a derűt, a mosolyt, fogjátok kezét az orvosokkal!

Ne feledjük el azonban, hogy itt olyan munkáról van szó, amit nem lehet kényszerből, rabszolga lelkiállattal végezni. Ide szeretet, jóakarát és kifogyhatatlan türelem szükséges. Tehát, akik fajlag és világnézetileg a falusi nép lelkétől távol állanak, ilyen szerepre nem alkalmasak.

Elsősorban tehát az egyházak orvosai azok, akiknek apostoli lelkiállattal, még hálátlanság s visszautasítás esetén is vállalniuk kell a nehéz feladatot.

Ugyanazt mondhatom el a falu papjairól és tanítóiról is. S ha az orvos, a pap és tanító a falu egészségvédelmére összefog, ennek áldásos eredménye rövidesen mutatkozni fog.

Gyárfás Elemér szenátor nyilatkozott az iskolai beiratkozások miatti panaszokról

Bucuresti. Saját tud. Munkatársunk beszéretét folytatott az ardeali magyar népkisebbségi iskolapanaszokról. Gyárfás Elemér szenátorral, aki a következőket mondta:

— A ciucmadarasi katolikus iskolának az al-ami iskolai igazgató által történt állítólagos lepecsételése egyszerűen hihetetlen. A miniszteriumnak is legfeljebb ahhoz van joga, hogy az

iskola működését betiltja. Az épülettel azonban a tulajdonos az iskola megszűnése után is szabadon rendelkezik, azt bármilyen célra felhasználhatja, hatósági zárt és pecsétet alkalmazni azonban csak a bíróságnak van joga. Az iskola-igazgató által történt lepecsételést csak tapasztalatlan ember ostobasága, vagy hóbotos kedvtelése lehet, amelynek jogi hatálya nincs.

Diadal Irta: Dövényi Nagy Lajos

A főbíró megállott a Királyszerk nevezetű dombon és alátéktett a városra. Nem láthatott valami sokat, mert erősen alkonyodott már s a vár kormos bástyái is eltakarták előle a házakat. Ugyan nem is volt szívet derítő néznivaló a sok égett-tetejű hajlékon, meg lerontott palotán, ami itt maradt a török után s keresztényi szemnek kivált szomorú, hogy ezek között a keshedi romok közt hivalkodva kapaszkodtak fölfelé a vékony minaretek.

— Akár ha az égre dőfött istentelen lándzsák volnának. — gondolta magában a főbíró s sóhajtott.

Egy rövid órával ezelőtt még maga is ott állt a belső várban, ahonét most síposok hangos nótáját hozza a szél. A diadalt ünneplik a katonák s rendjén is van ez, hiszen megküzdöttek érte. Jókedvűek a zsoldosok, vidámak a magyarai renden lévő vitézek is. Az ő katonaszeműk nem lát mást, csak a zászlókat a lófarkas boncsók helyén, meg a zászmányt, amit halomba hordtak a templom előtt s elméjük csak arról tud, hogy a törököt kifüstölték a falak közül. Nem tehetnek róla, hogy egyebet nem látnak s ő sem tehet róla, hogy ebben a vígasságban megkeseredett torkán a bor.

Délután, hogy végigjárta a város utcáit, kereste a gazdag polgárok házáit, a nemesi hajlékokat, meg a tisztelendő káptalan pártólás há-

zaít. Nem talált közülük csak egyet is és a templomok közül se, még csak egy kápolnát se. Mecsét, minaret, fűrdő, van egy csomóban három is, meg itt a várban is rakáson csupa mosé, ahonét még tegnapelőtt is gajdolt a müezzin. Most már elhallgatott, de lám, Angelus ideje van s egy csengőnyi harang nem kondul meg a város felett. Tán Isten sincs még ebben a megszenteltetett fészkekben s nem néz ide haragos szemével, mert olyan kábán vették annak idején ebek prédájára a várost.

Állott a főbíró a Királyszerk tetején, ahonét valamikor az első szent király, István nézte a templom épülését, ha ugyan igaz a régiék beszéde s ő is látta a két csonka tornyot a bástya mögött előmeredezni. Ez maradt a híres egyházból, aki Szent Jánosról kapott nevet, meg a csúfságra elfalazott kápolnák, amikben leölt juhtemekeket, puskaport, golyóbisokat, ólmot és fegyvereket találtak, mikor kitakarodott a falak közül a pogány.

Nem bírta a látványt sokáig, fülét is bántotta a síp rikoltozása s lebállagott a dombról. Csenedskén haladozott a külső várfal tövében, botorkálva, mert egészen besetédett már s a földön minduntalan megbottlott egy-egy halottban. Temetni még nem érték rá a győzők, majd holnap hajnalra kezdik a strokek ásni a patak mellett a maktári, almagyari, meg szarvaskői parasztok.

Megkerülte a bástyákat és az ókapu felé igyekezett. Levelet akart még küldeni az esz-

tergomi érseknek, hogy megjelentse: milyen sajnárú állapotok vannak püspök-Eger városában, de félt ettől az epistolától. Míg csak nézette a pusztulást, valahogy biztatni tudta magát: tán nem egészen úgy van, ahogy ő látja, tán mégis van valami vigasztaló a keresztény fegyverek győzelmében, ha pusztán, nyomorultul találták is a várost. Ha azonban levél megy az érseknek, abban keményen, őszintén meg kell mondani mindent, abban nem lehet szépitni semmit s ha oda bizonyít, maga-magának is felel kétékedő kétségeire.

Megborzongott az esteli szélben, sietősre fogta a lépést s hamarosan belül került a tornyos kapun. Egyenest a hajdani püspöki palota felé igyekezett, ahol az írdeákok tanyáznak, akik rendre veszik a zászmányt s egész nap ki nem szakad kezükből a kalamus, meg a penna.

Lám, gyertyavilágnál még most is körmölnek vagy négyen s a hadnagyok diktálják nekik hangosan:

— Tizenkét szakállas a Gergely-bástyán, hozzávaló golyóbisokkal. Kétszáz kispuska ugyanott s számszerijj körsifából, ötven. Húsz seregbontó, láncos öregágyu, a Szépbástyán találtatott tizenkettő. Rézből valók és iratosak mind, török vitézi mondásokkal kiöntve. Melettük húszfontos golyóbisok, három kaskával...

A deákok sebesen írtak, ráhajolva a papirosra s ujjai közt percegett a fehér lúdtoll. A főbíró nézte őket, ahogy faképpel rótták

Október elején kezdi meg működését a kisantant gazdasági központja

Belgrádból jelentik: Beavatott körökből kapott értesülés szerint október elején Prágában a kisantant gazdasági központja megkezdte működését. Igazgatója Vavriczki volt budapesti cseh követ lesz, de résztvesznek igazgatásában a cseh gazdasági és pénzügyi élet kiemelkedő alakjai, így a Skoda-művek és a Bata-gyár igazgatói, több bank és gazdasági érdekelttség vezetői is.

(Tudósításunk folytatása az első oldalról!)

Az abesszin-ügyben hozott népszövetségi határozat fejleményei

Franciaország kormányfői Olaszországot a balkáni katonai szövetséggel akarják pótolni. — Anglia nem fél Olaszország elszakadásától

Párizsból jelentik: Az olaszellenes genfi döntés után az itteni politikai körök hirtelen nagy jelentőséget kezdenek tulajdonítani a miniszterelnök és külügyminiszter balkáni utazásainak. E politikai körök nézete szerint a genfi határozat azt bizonyítja, hogy Olaszországot nem tudják, vagy nem is akarják visszakapcsolni az európai politikába. Franciaországnak ezért fontos az, hogy katonai szövetsége hálózatát keleti és délkeleti Európában hatékonyan kifejlessze. Itteni értesülések szerint a francia kormányfői nyomban a genfi határozat után ismét fölvetették az utitervvel való foglalkozást. Elhatározták, hogy a Népszövetség közgyűlése után nem halasztják többé a bucarestii és belgrádi látogatásokat. Blum és Delbos október hó folyamán ellátogat Belgrádba, Szofiába, Bucarestibe és Ancarába. Bucarestibe elkíséri őket Cot légügyi miniszter is.

Mussolini az abessziniai Gore elfoglalását tartja sürgősebbnek.

Londonból jelentik: A kormányhoz közelálló konzervatív lapok a genfi eseményekkel kapcsolatosan igyekeznek megnyugodni azzal, hogy Olaszország nem szakad el véglegesen a Népszövetségtől. Mussolini figyelmét Genf helyett inkább arra fordítja, hogy Goret elfoglalja és ezáltal megfoszsa a Népszövetséget az utolsó ürügy-től is.

a betűket. Azoknak ugyan mindegy, mit írnak, ha győzelmi jelentést, ha csúfos megveretést. Még hallotta, mikor az egyik hadnagy nagy fennszóval, akárha sokaságnak beszélne, kezével is megsúlyolva a szavakat, mondta a deákjának:

— Aranypénzt találtunk a templom pincéjében, három vékával és kisebb ezüstpénzeket is nyolc vékával.

Akkor kifordult és sebesen végigment a tornácra, oda, ahol szállása volt. Maga gyújtott világosságot s papírt, meg tentát keresett. Nehezeire esett az írás, azért is akart deáknak diktálni, de hogy látta azok lélektelen munkáját, inkább rászánakozott maga. Ugy érezte, a betűknek is panaszkodni kell, hadd tudja meg az esztergomi érsek, minő nyomorúság vagy-on itt.

*

Jó óráig munkált már a levélen, mikor az árkus aljára ért s megpihent keveset.

— Tudja meg Tenagyságod, — olvasta tulajdon irását, — hogy semmi meg nem maradt itt épen. Követ-kövön nem hagyott a pogány se' a palotás házakból, se' a vályogból vert falu hajlékokból. Nyomorúság és kiáltó szegénység vagy-on püspök-Eger városában s ha ki itt maradt, koldusabb a koldusnál. Templomainkból mihelyeket tsinált a török, vagy pedig katonáknak való szállásokat, s tellyeséggel kifosztogatott mindent. Nekünk csak a pusztá telkek maradtak meg, hogy ki-

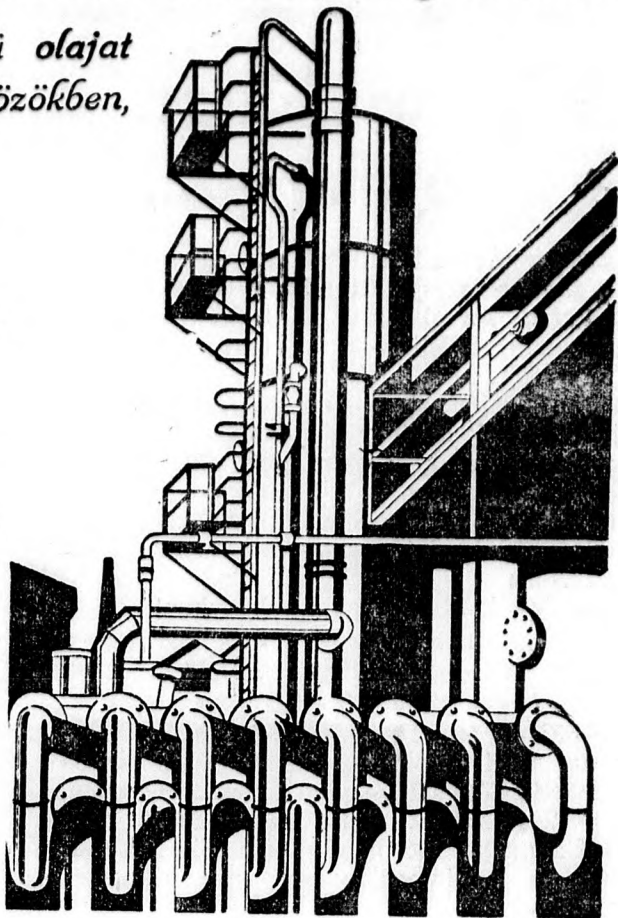
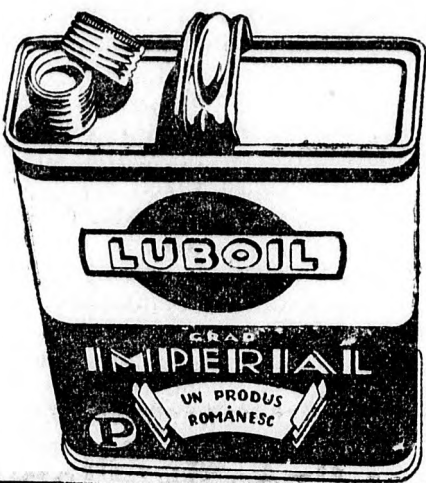
Magas teljesítmények elérésére, költséges javítások elkerülése céljából...

válasszon kiváló minőségű olajat és váltsa azt pontos időközökben, az utasítás értelmében.

LUBOIL

egy nagy ipari üzemgyártmánya

LUBOIL az olaj, amely megnyerte a román autósok rokonszenvét és bizalmát, az olaj, amely a külföldi piacokon elsőrendű helyet foglal el, az „Unirea” társaság gyártmánya, amely az ország egyik legnagyobb vállalata és amelynek tőkéje néhány száz millió.

Minden „LUBOIL” tartály az „Unirea” társaság óriási lehetőségeit tartalmazza — minden használt cseppel „Unirea” a román autósok nagyobb bizalmát és rokonszenvet szerzi meg.

LUBOIL

AZ „UNIREA” TÁRSASÁG GYÁRTMÁNYA

Az angol lapok szerint New-zeeland szociáldemokrata kiküldöttsége volt az abesszin határozat kezdeményezője.

Londonból jelentik: Az angol lapok genfi tudósítói behatóbb kutatást folytattak, hogy ki is volt a szerdai népszövetségi határozat kezdeményezője. Arra a megállapításra jutottak, hogy nem Litvinovtól ered a hágai bírósághoz való terelés ötlete, hanem Newzeeland szociáldemokrata kiküldöttjé-

től. Az ő indítványához aztán csak hozzájárult Oroszország és Belgium képviselője, és így került tulsúlyba az igazoló bizottságban ez az álláspont.

A lapok közül érdekes az „Evening Standard” megállapítása. Ez azt mondja:

— Akik most Abessziniát a népszövetségi ülésre besegítették, azok egy ujjukat se mozdítanak, ha arról volna szó, hogy Haille Selassiet fegyveres erővel is segítsék vissza császári székébe.

takarodott falaink közül...

Alákanyarította nevét az epistolának s porzót hintett a tétára.

*

A lovaslegény iszákjába tette a levelet s már éppen nyeregbe akart szökni, mikor a deákok házából kilépett a borsodi gyalogok hadnagya.

— Hova igyekszel, te csihés? — kiáltott a legényre s mindjárt hozzátette: — Lassódj, paraszt, mert innen nem olyan könnyen lehet el-kocogni.

— A nemzetes főbíró ur üzenetét viszem Esztergomba, az érseknek.

— Ugy-e? Hát osztán hol az az üzenet? Papíron, vagy csak a nyelveden?

— Ehen a tarisznyámba, rajta a főbíró ur pöcsétje is.

— Lám csak azt az írást, — így a hadnagy s megmarkolta a tarisznya szíját. Mit levelez a bíró?

Könyökig belenyult a szeredásba, előhalászta a pecsétes epistolát, a legény karját pedig megragadta, s magával vitte a meglepett parasztot a templom felé, ahol éppen a törökök puskaporát mérték vékával az ágyusok. Munkájukat körülállva szemlélték mind a tisztek.

A kapitányt félrehuzta és suttogva elmondta neki a főbíró levelét.

— El kell azt olvasni, mert ki tudja, mit panaszkodik ez az ember benne. Két napja

ugy járkál a városban, mintha az orra vére folynék s nyilván tele van siránkozással az írása is. Akkor pedig az a levél nem mehet Esztergomba. A városban maradtakra adót kell kivetni, hogy legyen pénz a zsoldkifizetésre, falakat is reperálni kell, mesterembereket kell fogadni külföldről, az mind sokba kerül. Bécsből pedig hasztalan várnak akár egy lyukas petákot is.

A kapitány csörömpölve megindult az ebédlőházba, ahol fáklafénynél elolvasta a főbíró levelét s káromkodott rá egy kegyetlen nagyot.

Mikor előjött megint, veres volt a képe, akár a paprika s intett a borsodi hadnagynak:

— A parasztot a sánci tömlőbe, a bírót meg szőlítsd elém.

Fertályorába telt, míg elő lehetett keríteni az embert. Ott állott a városra néző bástya szélén s kimeresztett szemmel leskelődött lefelé, ahonnet kóbor kutyák ugatásán kívül egyebet nem igen hallhatott. De még azt is véletlenül, mert ahol embernek nincs mit enni, ott az eb se talál koncot.

— Gyöjjön kegyelmed velem a kapitány ur elé, szólt rá erős hangon a hadnagy, mikor végre meglelte.

Betuskolta az ebédlőházba a bírót, maga pedig odaállott az ajtóba, hogy senki se hábor-gassa őket, míg elintézik egymással a dol-gukat. Nem igen kívánt hallgatódzni, de azért mégis kicsapott hozzá a kapitány kiáltozása,

BUCURESTII LEVÉL

Kiránduláson a parlamentközi konferencia résztvevőivel

Bucuresti. Indulás különvonaton reggel nyolc órákor az Északi pályaudvarról, irány Constanța. Az elsőosztályú Pullmann-kocsik hosszú sora mellett jó hangulatban gyülekeznek a külföldi kiküldöttek. Úti ruhában, vannak, bask-sapkával a fejükön, felöltővel a karjukon. Sok a hölgy a várakozó csoportokban: a delegátusok nagyobb része elhozta a feleségét is. Az asszonyok természetesen összeismerkedtek a bucaresti előkelő világ hölgyeivel, akik közül szintén sokan csatlakoztak a kiránduláshoz.

— Tessék besszállani a vagonokkal

Kellemes meglepetés: A kocsik aajtájában a képviselőház díszruhás teremőrei teljesítenek szolgálatot, ami az otthoniasság érzésével tölt el.

Ki-ki ott foglal helyet, ahol akar. A vagonokban, amelyek olyan berendezésűek, mintha mind étkezőkocsik volnának, véges-végig dúsan terített asztalok a plüs ülések között. S a tálakban magasra tornyosított gyümölcs-halmok mellett a konferencián résztvevő nemzetek zászlócskái.

Még Bucuresti elővárosainál kattog a vonat, mikor jelentkeznek már a pincérek a reggelivel. Sonka, hideg sült, vaj, kávé, tea, gyümölcs, sütemény, édesség. Már mélyen bent robogunk a munténiai pusztaságokon, végig a szegényes kis falvak mellett, amelyekben sárból épített zsellérházak körül a gyerekek serege ácsorog, — s még mindig tart az egész vonaton a falatozás. Csak a Duna árterülete táján szedik el az asztalt.

Jóízű csevegés folyik mindenfelé. A delegációk tagjai látogatásokat tesznek egymásnál, végigdülöngözve a két mozdonyral repített hosszú vonaton az ötödik hatodik vagonig is, hogy a keresett kartársra találjanak, akivel összelelegedtek a konferencia folyamán.

Az újságírók számára egy egész vagon jutott. Itt a leghangosabb a tereferé. Az egyik a konferenciával kapcsolatban adja elő értesüléseit.

— Rengeteg pénzbe került. Csak a propa-

meg kardja döngése, ahogy ütötte vele a pádi-mentumot:

— Mit tudja azt kegyelmed, mi helyes, mi nem! Itt férfiak vannak s nem jajgató asszony-népek. Ha elpusztult a szűcsök háza, meg a tímároké, meg egyéb kalmároké, majd tapasztanak helyette másikat. De ha ezek a falak itt nem lesznek megint épek, ha nem tudom kisarcolni a kegyelmed sírása, meg az érsek kegyeskédése miatt a rávaló adót, mind ez az ország elvész... Tudja-e ezt kegyelmed? Mit tudnak ehhez kegyelmedék, akik csak a róftól számolgatják s az irhás bőrtöket!

Kevésé elcsendesedett a láрма s aztán kiszólt később a kapitány:

— Tentát, papirost hozzatok.

Hogy megjött a szerszámokkal egy deák, a kapitány az asztal elé állott s intett a bírónak:

— Lásson neki kegyelmed, de most majd én diktálok a levelet.

A bíró lehajította a fejét s engedelmesen rőtta a betűket:

„Isten nevével tudósítom Magnificentiádat, hogy Eger várossát megvettük a töröktől. Nagy öröm ez nekem, jelen való feőbirónak, annál is inkább, mert a communitás, hála legyen érte a Mindenhatónak, nem sinlette meg a pogány uralmát. Az török mindenek vagyonát békében hatta s az örvendezés most igen nagy. Vigasság legyen a nép között s a kalmárok és mesteremberek között is, akik szívesen adakoznak majd tehecségökhöz mérten a Vár meg reperáltására is, minden kényszer nélkül...”

ganda-iratok, amelyeket a kiküldöttek között osztogattak, több mint egymilliónyolcszáz ezer leibe kerültek. Alkalmaztak egy angol gyorsírónót háromezer lei óradíjjal... No és ez a kirándulás?... Meg kell adni hibátlanul megvan rendezve, de gondoljuk csak el, hogy mibe kerül háromszáz ember etetése, utaztatása...

A másik kedves adatot említ fel:

— A népszövetségi tolmács, aki oly rendkívüli készséggel fordította a hosszú angol beszédeket franciára s néha, kívánatra, a francia beszédeket is angolra, — és aki az összes résztvevők rokonszenvét vívta ki, — a képviselőház elnökségétől egy szép piros háziszőttés román tarisznyát kapott ajándékba. A csodás nyelvtelenségű francia rögtön behelyezte iratait a tarisznyába és halálos komolysággal aktatáskának használta azt...

Egy csoport Titulescu bukásáról és megbetegedéséről mond színfal mögötti titkokat, amelyek leírásáról, sajnos le kell itt mondanunk.

S a véresen komoly beszéd szomszédságában egy előkelő lap értékes munkatársa büvészmutatvánnyal szórakoztatja társait: Hogy lehet egy papírlapba vágott egyleies nagyságú lyukon egy százelejt keresztül csúsztatni.

Igen nagy sikere van.

De most szokatlan komolysággal megjelenik a kocsiban *Alimánisteanu* szenátusi alelnök, a konferencia és a kirándulás egyik szervezője:

— Uraim, — mondja — úgy vagyok érfeszülve, hogy valaki antirevizionista füzeteket akar terjeszteni a konferencia résztvevői között. Ki kell jelentenem, hogy ez ellenzünkkel találkozik, mert nem egyeztethető össze a szíveslátással, amellyel meghívott vendégeink iránt kötelesek vagyunk.

Szavai helyesléssel találkoznak. A kérdéses füzetek nem is tűnnek fel sehol.

*

Constanta. Ragyogó napsütés; de a tenger kissé zöldes, nyugtalan. Társas gépkocsik hosszú sora viszi az utasokat a városon át a kikötő nevezetességeinek megtekintésére. A gabona- és petróleum-kikötőben Costinescu miniszter magyarázza, mekkora a kivitel s mennyi búzát, petróleumot lehet hajóra tenni egy óra alatt.

Különösen a petróleum-kikötő érdekli az idegeneket. Az irtózatot tartályok egész városa emelkedik itt, amelyeket derekvastagságú csövek át pumpált kőolaj táplál s amelyek a csövek és vezetékek egész rendszerén keresztül juttatják a csúf, drága folyadékot a kikötőben horgonyzó angol, török, német — s a szélrózsa minden irányából érkező gőzöskökre.

— Tessék hajóra szállani, — hangzik most a felhívás és a személyszállító hajók kikötőjében három kis gőzösré vezetik a kirándulókat.

Kis sétahajókázás. Eldübörögnek a tréfás kis vízi járművek a katonai kikötő mellett, ahol méltóságos komolysággal állanak egymás mellett a hadihajók. A nyílt tenger felé tartunk. S abban a pillanatban, amint a világitó torony mellett elhaladva kiérünk a hullámtörök ölelé.

Az év legszebb és legpompásabb könyve

MIRKO JELUSICH

CAESAR

(Regényes életrajz.)

Ára 175 lei és 15 lei portó

Kapható könyvosztályunknál

védő karjaiból, a végtelen rettentő elem játékszerévé válnak a kicsi gőzöskök.

Csak ez a cél: éreztetni kissé a hullámok hatalmát s aztán vissza a kikötőbe!

Akik most először izleltek bele a nyílt tengeren való hajózás felséges örömeibe, a végtelennek fájdalmas sóvárgásával térnek vissza.

A parton cigánygyerekek román műdalokat énekelnek egy szál hegedű mellett. Meleg, délvidéki hangulat. *Trancu-lasi* volt miniszter huszasokat oszt ki a rongyos gyerkőcök között a román dal kedves, rögtönzött propagálásáért.

*

Ismét a társas gépkocsikon. A tengerparton hullámverés zúgásában robogunk *Mamaia*-fürdő felé. Negyedóra s a kaszinó előtt áll a gépkocsisor. Megint a parlament zöldgyenyruhás teremőrei fogadnak bennünket. S a ka-

Példaképek az életszentség útján:

Müller Lajos S. J.:

Benigna Consolata nővér élete; a híres misztikus lélek élete, naplója, magánnyilatkozásai, ájtatosságai, tanácsai. Ára 95 lei.

Csávossy Elemér S. J.:

Egy sir a Duna felett. Egy napjainkban elhunyt magyar vizitációs nővér élete, lelki fejlődése, sok követhető erény példája Ára 55 lei

Wagner:

Mai lányok életstílusa; szentéletű fiatal lányok nevelőhatása, érdekes életrajza. Ára: 60 lei.

Andróv S. J.:

Jézus nyomában. P. Pignatelli S. J. a száműzött herceg életrajza, a jezsuitarend feloszlása idejéből. Rendkívül érdekes és tanulságos. Ára: . . . 115 lei

Kapható: KÖNYVOSZTÁLYUNKNAL.

színő tengerre néző terraszán háromszáz terület alatt görnyednek a hosszú asztalok.

A fővenyparton s az alsó terraszon elkésettől fürdőzők sütkéreznek a koráosz verőfényében. Percek alatt feltűnnek közöttük, ugyancsak fürdőruhában a magyar küldöttség fiatalabb tagjai. Lemondanak az előtelekről a tenger kedvéért.

Észreveszik azt a bankettezők. Egyik — nyilván a magyar olimpiai úszó-sikerre emlékezve — meg is jegyzi:

— A magyarok szeretik a vizet: kitűnő úszók.

A másik azonban kevésbé jóindulatú lefogással így szól:

— Nincs otthon tengerük!

Az étrend . . . kész merénylet pazar bőségével, ellenállhatatlan izességével. Ha kétféle pálinka nem alapoz és közben négyféle bor s a végén pezsgő nem nyílt, — hát beláthatatlanok az egészségügyi következmények.

A zenészek szüntelenül játsszák zsongító románcaikat — s lent a tenger harsog. Olyan percek, félórák ezek, amelyeket magával visz az ember.

A pezsgőnél már észrevehető a jókedv mindenfelé. Az egyik fővárosi lap harcsabajuszú constanai tudósítója, egy feketekepű szerb kiküldöttel ül szemben s román szóvalással közönti rá pezsgőjét:

— Csókolj meg engem s a kollégáimat.

— Vivát! — viszonzozza a szerb.

A tréfa nehezen palástolható derűtliséget vált ki a románul értők között. *Puiu Anghel* képviselő, a konferencia főrendezője tudomást szerez a dolgról, odasiét és keményen megleckézteti a rossz tréfájú vidéki újságírót.

Szerencsére már oszlik a társaság. Le a hullámveréshez! Az angol delegáció elhatározza, hogy lábvizet vesz a Fekete tengerben. Hamar le a cipőkkel. Az urak térdig felgyűrnek nadrágjaikat, a hölgyek lekapcsolják harisnyáikat s a volt angol pénzügyi alminiszter vezetése alatt belelábolnak a vízbe.

De már hallatszák a biztatás:

— Vissza az autókhoz! Elkésztünk!

S másfél óra múlva ismét a Duna árterületén keresztül robogunk vissza a főváros felé.

(L. B.)

Tizenhét év alatt két és félmillió ember halt éhen Ukrajnában

Egy hazatért hadifogoly elbeszélései a szovjet-rendszeréről

Satu-Mare. Saját tud. A satumarei város-háza kapuja alatt feltűnő embercsoport állapodott meg. Egy Szovjet-Oroszországból hazatért hadifogoly és családja. Magas, ötvenévi körüli szakállas ember. Bozontos fején kucma, lábát csizma fedti, ruhája rongyos, foltos. *Kindris* Lászlónak hívják s élményeit a következőkben mesélte el:

— A maramureși Ient községben ért a háború — kezdte elbeszélését *Kindris* László. Volt egy kis birtokunk, ezt műveltem az édes apámmal. Az orosz fronton harcoltam 1916-ig. Egy viharos éjszakán járőrünket bekerítették a muszkák s mi fogságba kerülünk. Kievbe vittek, ahol két hónapig voltam, majd a Volga melletti Samarába hajtottak. Két keserves év után a forradalom lángjában Krivarogba kerültem, ahol a szovjetrendszer bányamunkára osztott többi fogolytársammal együtt. Azt mondták akkor, hogy számunkra is felvirradt a szabadság napja, nem vagyunk többé foglyok, de ez a „szabadság” százszorosan keserveesebb volt az előbbinél. *Tizenhét éven keresztül dolgoztam a bányán mélyén.* Ehesen, mert ez alatt az idő alatt jóformán egyszer sem tudtam jóllakni. Nagyon egyedül éreztem magam, magánosultam. Nem esküdtem meg, mert a szovjet nem ismer Istent és vallást, csak egy hitet, egy hitvallást tud: a kommunizmust. Megbeszéltük feleségemmel az egybekelést, majd elmentünk a biztoshoz, aki kiállította a házasságlevelet. A válás szintén ilyen könnyen megy. Feleségemet a zúzókhöz osztották be munkára. A barakokban lakosztályt kaptunk, mely szobából és konyhából állott. Mikor gyermekünk született, a feleségem három hónapos szabadságot kapott. Két fiam van és egy kislányom, akiket az állam nevelt, mert a szovjet mindent az államnak mond. Ember, állat, ahogy ők nevezik: a közé. Csak hosszú utánjárással sikerült megbizonyítanom, hogy én nem szüntem meg román állampolgár lenni, tehát a feleségem és a gyermekei is azok. Így hozhattam haza őket. Most szülőfalumba utazom, ahol minden biztonnyal régen meggyászoltak.

— Beszéljen valamit az oroszországi helyzetről — kértük.

— Nagyon nehéz ez kérem — sóhajt *Kindris*, — mert már belénk rögződött a hallgatás. Panasz nélkül kellett túrjuk az igazságtalanságokat. Ha munkálni meglünk, jött a GPU. Titkos ügynököktől hemzsegnék az üzemek. Ezeket megkülönböztetett bánásmódban részesítik a vezetők, akik csaknem mind zsidók. A bíróság szintén zsidókból vagy hétrprobás kommunistákból áll. Ez a GPU embereim és a tisztviselőim kívül alig van. *Szovjet-Oroszországban a földműves, az ipari munkás nem kommunista, mert már megcsömörült a kommunista rendszertől.* Jóllakott vele. Nincs semmije, az ember nem tudja miért él, nem lát semmi célt maga előtt. Reggel munkába áll és dolgozik estig. Nem ehetik azt, amit akar és nem cselekedhetik a kedve szerint. Ez ott a szabadság. Ha jókedvű: gyanus, ha szomorú azt mondják reá, hogy elégedetlen a szovjet-rendszerrel. Az ipari munkás helyzete — kivéve a titkos ügynököket, — nem egyéb rab-szolgaságnál.

— A földművesek sem különb. Magánbirtok ismeretlen fogalom Szovjet-Oroszországban, mert a föld az államé. A munkás köteles a rábizott földet mintaszorúen megmunkálni s a termésből részesedést kap. Jaj annak, aki megcsalja a szovjet istent: az államot, aki nem számol be pontosan a föld termésével. Ráfogják, hogy a kommunizmus ellensége és mint árulóval bántanak el vele. A részesedés azonban olyan kicsi, hogy a földműves alig tud kijönni

belőle. Még el is kell adnia egy részét, mert az ételmen kívül másra is szüksége van. Búzákat csak az állam vehet, az üzleteket is az állam bírja. Ha vesz, potomáron veszi, de ha elad, méregdrágán kell megfizetni. El lehet képzeini mi lehet akkor, amikor rossz a termés. *Tizenhét év alatt két és félmillió ember halt éhen Ukrajnában, ezt mindenki tudja Oroszországban.* Templom nincs, ahol az ember erősíthetné a lelkét. Raktárakat, népnevelő otthonokat csináltak az Isten házából. Most istentagadásra tanítják benne az ifjúságot.

— Hallottak Zinovjev és Kamenev kivégzéséről?

— Hogyne. A kommunisták fel vannak háborodva, amiért a vörös paradicsom megteremtőit elpusztították. Szólani azonban senki se mer, mert most még több a jól díjazott titkos ügynök és drákói szigorral működik a cseka. *A közvélemény minden pillanatban várja a háború kitörését s azt reméli, hogy majd akkor feltámadhat az orosz nép.*

— Hogy jutott haza?

— Hallottam róla, hogy Románia és a szovjet között szerződés jött létre. Később megszerzem a román konzulátus címét s itt sikerült kieszközölnöm az útlevelet. Feleségemmel és három gyermekemmel vonatra ültem. Ha itt egy kis segílyt kapok, még ma tovább megyek drága szülőfalum felé — fejezte be beszédét *Kindris* László, aki a nemzetköziségben, a szociális hazában (!) megtanulta szeretni Istent és nemzetét. Búcsúzásakor kezét fogunk s a tapasztalt ember meggyőződésével mondja:

— A kommunistákat büntetésből száműzni kellene Szovjet-Oroszországba. Ott kiábrándulnának bomlasztó eszméikből.

(b. l.)

1686 és a Lotharingiai ház

Buda visszafoglalásának 250 éves évfordulója alkalmából érdekes felemlíteni a Lotharingiai-ház bekapcsolódását a magyar történelembe.

A magyar nemzet életének ezer év óta legnagyobb iránytörése a mohácsi vész utáni másfél évszázad ideje. Szent István beleigazította a nemzet életét az újrómái keresztény kultúrkör irányvonalaiba és ezen sem az Árpád-ház utána következő tagjai, sem a lányágon Árpád-vér Anjouk és Jagellók nem változtathattak. A mohácsi vész után azonban az ország nagy része idegen uralom alá került és így többé-kevésbé az Iszlám kultúrköréhez tartozott; nemcsak egyházi szempontból, hanem kultúra szempontjából is „missziós” területé lett. Az ország keleti fele némi ingadozás után szintén megtagadta az Árpád-ház tradícióit és nemcsak politikai szempontból lett hűbérese az Iszlám világot reprezentáló török hatalomnak, hanem világnézeti tekintetben is szembehelyezkedett Rómával. A kis nyugati sáv örízte csak az Árpád-ház hagyományait a többi vonalon Árpád-vér Habsburgok uralma alatt. A Habsburg-ház a német-római császárság révén elvileg letéteményese volt az újrómái kultúrkör eszméinek, de az északnyugati államocskák és Franciaország antagónizmusa miatt képtelen volt Magyarországot az újrómái kultúrkör számára visszaszerezni. Hogy az ország a régi kultúrkör köteleibe visszajutott és így 1686 szeptember 2-ika nemzeti ünneppé lehetett, azt egy, az ősi *Habsburg-házzal vérokon nemzetségnék, a Lotharingiai háznak a világpolitikába való bekapcsolódása* tette.

A mondák ködéből emelkedik ki a Leutereich fia Eticho alakja, akinek egyik fia I. Adalbert, a másik fia II. Eticho volt (Kr. u. 700 körül). Adalbert leszármazottjai Elsass hercegei és Sundgau grófjai voltak, tőlük származott a Habsburg-ház. II. Eticho utódai pedig Nieder-Elsass graufjai voltak és II. Gerhard óta Felső-Lotharingia hercegei, 1048 óta a primogenitura tagjai. 1474 óta a secundogenitura tagjai a Lotharingiai nevet. Ugyanis II. Ferri, Vaudemont grófja elvette az utolsó vérbeli Lotharingia herceg unokáját és így a primogenitura jogaiba lépett Ennek a II. Ferrinek volt hetedízi unokája IV. (V.) Lipót Károly, az „ozmánverő Lotharingia herceg” (1643—1690).

Ez a *Lotharingiai Károly*, a hontalanná tett herceg hozta el őseinek címét, az aranymezőben ferdén feljutó vörös sávon szálló három ezüstsast a Kárpát-medencében folyó küzdelembe és lett itt családja számára új hazát; hazát, melynek anyai ágon ősei: Árpád és IV. Béla voltak előtte alapítói. Árnád nemzetségének vére

II. Ferri felesége óta sok vér jutott a Lotharingiai ház tagjainak ereibe, de mindezt megtette Károly herceg, mikor a magyar király hűgát, Eleonora Máriát vette feleségül, unokája, Ferenc István herceg pedig az utolsó Habsburg-leányt, Mária Terézia „magyar királyt”.

A magyar királyok és királyi hercegek egész sora sarjadt e frigyből és mintha valami titkos hatalom figyelmeztette volna a dinasztia tagjait asszonyaik választásánál: Buda visszafoglalásának mind több résztvevője lett ősevé az elkövetkező utódoknak, mind több szállal fűzve így a *magyarrá lett Lotharingiai dinasztia* a török rabságból új életre kelt magyar nemzethez.

Már maga *Mária Terézia* is a Buda visszafoglalását császári szóval elrendelő *Lipótnak* volt unokája.

Lotharingiai Ferenc Istvánnak és Mária Teréziának dédunokája azután Ferenc Károly főherceg volt, aki *Zsófia Dorottya* bajor kir. hercegnőt vette el, aki *Károly Vilmos Baden-Durlach örgrófjának*, Buda egyik ostromló vezérének volt ükunokája.

Ferenc Károly főherceg unokája, a daliás *Ottó* főherceg (1865—1906) *Mária Jozefa* szász kir. hercegnőt vette el, akinek hetedízi ősapja III. János György szász választófejedelem volt. Bécs felszabadításának (1683) egyik részese. Fia pedig *Mária Jozefának* hatodízi őse, II. Agost, a későbbi lengyel király maga vezette ostromra Buda alatt a szász hadakat. *Mária Jozefának* egyik ükanyja *Mária Antonia Walpurgis* bajor hercegnő volt, akinek hatodik ősapja, *Koháry Parkas András* — a saját és bátyjának, a Nagy Koháry Istvánnak érdemeire való tekintettel — épp a török harcok miatt 1685-ben nyerte a grófi címet és a Buda körüli harcokban is nagy szerepet játszott.

Ottó főherceg fia, *IV. Károly* magyar király *Zita* Bourbon-Pármái hercegnőt vette el feleségül, akinek egyik dédatyja VI. János portugál király volt. VI. János egyik dédatyja, *Fülöp Vilmos Pfalz-Neuburg-i választófejedelem* egyike volt a török ellen hadat küldő német fejedelmeknek. De *Zita* királyné révén még egy hős, a törökverő gr. *Batthyány Ádám* is 1682—1703) belesodródik a Lotharingiai házból származó magyar király ősei közé, hiszen a királyné egyik ükanyja, *Erdődy Jozefa* grófnő dédunokája volt *Batthyány Lajos* Ernő nádornak, *Ádám* gróf fiának...

N. CZIKE GÁBOR.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 800, félévre 400 negyedévre 210, egy hóra 70 lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037. Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: PERÉDI GYÖRGY
Ciuj szerkesztő: dr Sulyok István
Cluj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem ösztönzünk meg és nem adunk vissza. Csakis válaszlevegyes magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

Az időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: **Enyhe és felhős idő. Néhol csendes esők. A hőmérséklet nem változik.**

Zürichi zárlat. Párizs 20.22 fél, London 15.54, Newyork 307.25, Brüsszel 51.87 fél, Milánó 24.10, Amszterdam 207.65, Berlin 123.30, Bécs — schilling 56.70, Prága 12.68, Varsó 57.80, Belgrád 700.

Megnyílt a tengerészeti kiállítás. Bucuresti. Saját tud. Csütörtök este nyílt meg Bucurestiben a tengerészeti kiállítás. Csak hétfélig vasuti kedvezménye van.

Surányi Károly esperes gyilkosa örültséget szimulál és kessél támadt a fogházorrc. Satu-Mare. Saját tud. A múlt év tavaszán Dara községben, amint megirtuk, Halászi László földműves és felesége éjszaka megtámadták jötevényüket Surányi Károly 82 éves nyug. róm. katolikus esperes-plébánost, aki néhány napi szenvedés után belehalt sérüléseibe. A gyilkos házaspárt fejenként tízevi fegyházra ítélték, amely most van a Semmitőzék előtt, amelynek végső döntése az a gyilkos házaspár a satumarei ügyészség foglya. Hátsón egyre jobban elhatalmasodik az öröklet. Állandóan az ltangoztatja, hogy őt szuggesztíóval kényszerítették a gyilkos ságra. A írtáryaláson egy ócska képesítést tett az elnök elé és azt hangoztatta, hogy benne van az ő „Leója”. Tegnap Muresan Vasile fogházor rászóit, hogy készülődjön, mert kimennék a kertbe dolgozni. Mikor Muresan elfordult. Húasz előrántotta a kését és azzal rohant a fogházorrc. Talán meg is gyilkolta volna, ha le nem fogják. A vizsgálat megállapította, hogy örültségi rohamában kísérelte meg a merényletet.

Népgyűlést rendez a satumarei Magyar Párt. Saját tud. A satumarei Magyar Párt elnöki tanácsa Illosvay Lajos apátkanok elnökletével ülést tartott. Elhatározták, hogy a közigazgatási választásokon önálló listával vesznek részt. A jelölő bizottság elkészítette a listát, de véglegesen szombaton döntenek. Elhatározta továbbá az elnöki tanács, hogy vasárnap délelőtt fél 12 órakor népgyűlést rendeznek a Csizmadia Ipartársulat székházában, ahol a közigazgatási választásokkal és más időszaki kérdésekkel fognak foglalkozni. Elhatározták még, hogy az ujonnan megválasztott Kiss Bertalan református lelkész október 4-iki beiktatási ünnepségén a Magyar Párt is képviseltetni fogja magát és Kiss Bertalant behívják a Magyar Párt elnöki tanácsába.

Elárverezték a Kovacevics vendéglőt. Budapestről jelentik: Csütörtökön különféle köztartozások miatt elárverezték a Rákóczi-uti Kovacevics-féle vendéglőt. Ezt a vendéglőt tizenkét évvel ezelőtt Kovacevics Milos detektívfelügyelő alapította, aki annak idején Ferenc Ferdinándot Sarajevóba kísérte. Ő fogta el Princip Gavrilit és Cabrinovicot, a kommun. letörése után pedig Corvin-Klein Ottót. Nemrégben a Hadtörténeti Múzeumnak ajándékozott egy szíjat, mely lvel huszonhárom olyan embert kötözött meg akiket mind halálra ítélték.

Nagyszabású fahéj csempészetet lepleztek le a magyar-román határon. Makoról jelentik: A magyar és román határ csanádi szakaszán nagyban virágzik a csempészet. A napokban fahéj csempészeket tartóztattak le, akik ezt az elég drága fűszert, amelynek csak a vami mázsánként 600 pengő (18.000 lei), 150 pengőért vásárolták mázsánként Romániában. Csanádapáca határában a pénzügyőrök három embert fogtak el, akik három mázsa fahéjat rejtettek az ut mentén. A fahéj rendeltetéséről csak annyit tudtak, hogy majd jön egy gépkocsi, amelyre fel kell rakniuk a fahéjas csomagokat. A rendőrség elfogta az autót is, amelyen a sofőrön kívül csak egy ember volt. Makon és a város környékén több helyen házkutatást tartottak és egy tanyán találtak még 470 kilogramm fahéjat. A vizsgálat folyik.

Gömbös Gyula ajándéka a littorói telepeseleknek. Littorioból jelentik: Gömbös Gyula magyar miniszterelnök legutóbbi littorói látogatása alkalmával megígérte, hogy a littorói telepeseleknek magyar szarvasmarhákat fog ajándékozni tenyész-tési célokra. Gömbös Gyula ajándéka: husz darab három éves tehén egy bika és két pompás magyar komondor csütörtökön érkezett Olaszországba, Littorioba. Az ajándékot báró Villányi Frigyes quirináli magyar követ adta át a város polgármesterének.

A kezelő orvossal megmérgeztettek egy gazdag öreg embert. Bucuresti. Saját tud. Szombaton éjjel meghalt Bucuresti egyik külvárosában egy Gavriła Butica nevű vagyonos öregember. Mielőtt azonban eltemették volna, feljelentés érkezett a rendőrségre, hogy a halál nem volt természetes. A vizsgálat megállapította, hogy az öreg embert unokahúgának és egy dűli örökösének férje Dumitru Zambréa mérgeztette meg dr Sergiu Maior orvossal, aki a gyengélkedő öregember kezelésének ürügye alatt, mérgező injekciót adott be neki. Dumitru Zambréat és a feleségét letartóztatták, de az orvos beszédét vette a feljelentésnek és eltűnt.

Diszárjegyzékünk

megjelent, aki érdeklődik iránta, írja meg a címét.

Ambrosi, Fischer & Társai
Aiad, Jud. Alba

Mauriac és a spanyol forradalom. A világhírű katolikus francia író, Francois Mauriac a Figaróban nyílt levelet tett közzé, amelyben élesen tiltakozik a francia fegyverszállítások ellen: „A miniszterelnök ur vegye tudomásul: van még egy kisszámú csoport Franciaországban, mely azt a gyűlölet-áradatot, mely a franciákat magával ragadja, feltartóztatni igyekszik. A népfront hatalomrajutása óta iparkodtunk mérsékelni magunkat. Egy polgárháborús atmoszférában legalább nekünk kell a hideg eszt megőrizni! Ha azonban bebizonyosodik, hogy a mi utaink aktíve résztvesznek a spanyol félzsígot öldöklésében, akkor tudni fogjuk, hogy Franciaországot nem államférfiak, hanem banditavezérek kormányozzák, akik a gyűlölet internacionáléjának parancsa alatt állnak. Vigyázat! Ezt a büntényt mi soha, de soha nem fogjuk tudni Önöknek megbocsátani.” — Ez a hangja és felfogása az igazi Franciaországnak!

Feljegyzések

Faulhaber müncheni bíboros egy ünnepi dómprédikációt választott arra, hogy bizonyos orvul elhelyezett rágalmaknak és támadásoknak megfeleljen. A prédikáció végén, amikor a dóm zsufolva volt emberekkel, a következőket mondotta: „Egy német lap arról hozott tudósítást, hogy Svájcban egy férfi gyermekeket gyűjtött maga köré, hogy Hitler vezér haláláért imádkozzanak. Ha egy örült külföldön örültségi rohamot kap, szabad-e ezért az egész német katolicizmust meggyanusítani és megrágalmazni? Ti mindnyájan tanuim vagytok arra, hogy mi minden vasár- és ünneppon minden templomban és minden istentisztelet alkalmával imádkozunk a vezérért úgy, ahogyan azt a konkordátumban megígértük. És most mégis minden utcáson az újságok címlapján nagy betűvel ezt lehet olvasni: Hitler haláláért imádkoznak! Ez a gyanúsítás sérti a mi lojalitásunkat és állami hűségünket. S ezért mi ma feletet adunk erre, egy katolikus feleletet: férfiak, imádkozunk most közösen egy Miatyánkot a vezér é'etért!”

A Budapesten letartóztatott pénzhamisító satumarei büntársai megszöktek a városból. Satu-Mare. Saját tud. A budapesti rendőrség letartóztatta Moskovits Aladar satumarei lakost, akinek a lakásán huszárékek gyártására alkalmas pénzhamisító gépet találtak. Moskovits Biró Árpád név alatt a Nap-utca 22. szám alatt lakást bérelt. Sorra látogatta a műszerészeket és a vésnököket, akiknél különböző alkatrészeket rendelt. A szakemberek látták, hogy a megrendelt tárgyak pénzhamisító géphez kellőnek. Jelentést tettek a rendőrségnek és a házkutatás leleplezte. Moskovits Aladar alias Biró Árpádot, aki satumarei mérnöknek vallotta magát és azt mondta, hogy Bergmann Herman satumarei lakostól kapott megbízást a pénzhamisító gép beszerzésére. A budapesti rendőrség nyomban értesítette a bucaresti rendőrséget és elküldte a büntársak névsorát. A nyomozásba belekapcsolódott a satumarei rendőrség is. Csütörtökön délelőtt házkutatást tartottak Moskovits Aladar szüleinek Vaida Vocevod-utca 8. szám alatt levő lakásán, azonban egy levelező-lapot találtak, amelyben Moskovits Aladar arról értesíti szüleit, hogy beteg és sanatoriumba vonul. Megállapította a nyomozás, hogy egy jól megszervezett pénzhamisító társaságról rántották le a leplet. Moskovits Miksa és Herman hírhedt satumarei csempészek is érdekelve vannak az ügyben, de mindkettő eltűnt a városból. A Budapesten letartóztatott Moskovits Aladarnak különben már volt dolga az igazságszolgáltatással, mert évekkkel ezelőtt hamis száaszt találtak nála.

A magyar kormányzó a Toldi éremmel tüntette ki az olimpiai győzteseket. Budapestről jelentik: A kormányzó az olimpiai bajnokoknak és a bajnoki csapatok tagjainak a Toldi Miklós aranyérmét, a helyezést elért csapatoknak és egyéneknek a Toldi Miklós ezüst érmet adományozta.

Eltűnt egy nyolcmillió városi szerződés a baia-marei városházáról

Baia-Mare. Saját tud. A baia-marei városházánál ismét nagyarányu visszaélést tartozást rendez, de ezt még ma sem írták le a város terhérol.

Juga — a bűnügyi vizsgálat megállapítása szerint — összejátzott Konya Vilám pénzügyminiszteri osztályfőnökkel. Nyugtát hamisítottak a kötvények átvételéről és ugyancsak hamisítvánnyal értesítették a satumarei pénzügyigazgatóságot, hogy az állami követelést írja le a város terhérol. Juga bucarestii utja alatt szerezte meg annak a szerződésnek a másolatát is, amelyben a bányakincstár hosszas tárgyalások után kötelezte magát arra, hogy nyolc egyenlő részletben nyolcmillió leit fizet Baia-Marének azért, mert a bányakincstár áramszükséglete miatt a városi villamosművet bérlő Ganz Rt. tizenhatmillió leis befektetéssel átépítette az üzemet s ezért az invesztálásért nyolc évig nem fizet részesedést a városnak. Baia-Mare tehát kérte az államkincstárt, hogy ezt a kárt térítse meg. Ez a szerződés veszett el s amint a baia-marei városházán állítják, Juga Augusztin vette magához s most már csak bosszúból sem adja oda. Juga Augusztin kötvénysikkasztási bűnpelet szeptember 29-én tárgyalják.

Ide érkezett dr Hodor Victor belügyminiszteri főfelügyelő és vizsgálatot tartott abban az irányban, hogy az időközi bizottságot mennyiben terheli az anyagi felelősség a kötvénypanama ügyében. A vizsgálat eredménye az volt, hogy az interimár bizottság tagjai könnyelműen jártak el akkor, amikor Juga Augusztin alpolgármestert a kötvényekkel Bucurestibe küldték, ezért anyagilag felelősségre vonhatók és a város kárát kötelesek megfizetni. A kötvényeket

* Kisdetek makacs székszorulásánál és nagyobb gyermekek gyomorbelhurutjánál reggel felkeléskor már egy negyedpohár természetes „Ferenc József” keserűvizet is kitűnő sikerrel adhatunk. Az orvosok ajánlják.

Halálos autószerencsétlenség érte egy násztra indult fiatal bucuresti házaspárt. Bucuresti. Saját tud. Halálosvégű autószerencsétlenség történt tegnap délután a bucuresti—pitesti országúton. Tegnap délután kötöttek házasságot Bucurestiben Stefanescu Margaréta, Stefanescu Gica képviselő leánya és Mincu Sorin építész. Mincu volt polgármester fia. A násznap Goga Octavian volt. A fiatalok délután autóba ültek, hogy násztra induljanak. Mintegy 70 kilométerre a fővárostól, Gaesti község határában, a nagy sebességgel haladó gépkocsi egy székérsort akart kikerülni, de ugyanezt tette egy másik autó is, mely az ellenkező irányból jött. Összeütköztek és mindkét autó teljesen tönkrement. Mincu építész autójából súlyosan sebesülve szedték ki a fiatal házaspárt. Az ifjú asszony nyakán mély sebet vágott az összeütközés következtében bezúzódtott ellenző egy üvegcserepe s azonkívül hátgerinc-törést is szenvedett. A fiatal férjnek lába tört s egyéb súlyos sérülések is érték. Szerencsétlenségére csak egy félóra múlva jött újabb gépkocsi az országúton, úgy hogy az asszony sok vért vesztett s a kórházban este nyolc órakor meghalt. Az autószerencsétlenség híre délután hat órakor érkezett a lakodalmas házba, mikor még együtt volt, nem oszlott szét a násznap.

A dollárhamisítás letartóztatottjait elbocsátották állásukból

Az amerikai követ érdeklődött a dollárhamisítás iránt

Timisoara. Saját tud. A dollárhamisítási ügyvel kapcsolatban Gritta Ovidius rendőr-főnök a nyomozás alapján megállapította, hogy a timisoarai házkutatásoknál nem találtak hamisítványokat. Kijelentette a rendőr-főnök, hogy a hamisítványok egyébként kitűnően sikerültek, úgyhogy az eredetiektől csak nehezen lehet megkülönböztetni ezeket. Mindössze a szériaszámok nem nagyon sikerültek a kivitelben és főképpen ez az, aminek alapján meg lehet állapítani, melyek a hamisított bankjegyek. A hamisítványok terjesztői csakis vadonatúj bankjegymítációkat hoztak forgalomba. A hivatalos kijelentés még megállapítja, hogy a hamisítványok tényleg nem itt készültek. Eredetükre nézve azonban nem hajlandó a rendőrség nyilatkozni s még csak annyit közöl, hogy a nyomozást úgy Bucurestiben, mint Timisoaran tovább folytatják. A letartóztatottakat már Bucurestibe szállították. Más oldalról megállapítják, hogy a Bucurestiben letartóztatott Németh Zoltán dr nem áll az Európa-utazási iro-

Valuták hivatalos árfolyama. (Az első szám a vételt, a második szám az eladást jelenti.) Francia frank 6.60—6.90, svájci frank 32.55—33.40, belgas 17—18, angol font 4.90—5.00, olasz líra 8.30—9.00, török font 87—91, dollár 99—110, német márka 38—40, hollandi forint 67—69, cseh korona 4—4.50, magyar pengő 24—26, osztrák schilling 23—24.60, zloty 18.80—19.50, szerb dinár 2.90—3.

Valuták szabadforgalmi árfolyama. Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti.) Francia frank 11.15—11.25, svájci frank 55—56, belgas 28—30, dollár 165—167, angol font 845—855, osztrák schilling 32.50—33.50, dinár 3.60—3.70, olasz líra 12.25—12.50, dinár 3.60—3.70, olasz líra 12.25—12.50, hollandi forint 112—115, német márka 45—48, cseh korona 6.15—6.25, zloty 27—29, magyar pengő 32.75—33.25.

Cluji Árútszde. Új búza 400, új árpa 280, új zab 275, tengeri 295, mák 1850, nullás liszt 840, négyes liszt 780, tengeri liszt I. 420, II. 340, korpá 230, széna 100—120, lucerna-lóhere 145, búza száma 75 lei.

Banati piac: új búza 410—415, tengeri 290, zab 260, takarmányárpa 270, tavaszi árpa 230, korpá 245, muharmag 370, kismalmi liszt (30-70 es) zsákkal 760, nagymalmi liszt 730, lucerna-mag (kg.) 24, lóheremag (kg.) 28 lei.

Baja-Marei magánárfolyam: búza 270—330, rozs 260—270, zab 230—240, tengeri 300—310, burgonya 80—100, széna 60—80, lóhere 80—100 lei.

Oradeai piac: búza 390—400, rozs 280—270, zab 260, árpa 280, szemes új-tengeri 200, csöves tengeri 130—140 lei.

da szolgálatában, amint az első híradások tudni vélték, Murgu Péter, akit Timisoaran tartóztattak le, a letartóztatása után írásbeli nyilatkozással lemondott a Victoria-banknál viselt állásáról és a futballbírák testületének elnökségéről is.

Az Egyesült Államok követe átvizsgálta a nyomozás iratait.

Bucurestiből jelentik: Az Egyesült Államok bucuresti követe behatóan érdeklődött a dollárhamisítás nyomozásának fejleményei iránt. A fővárosi rendőrprefektúra az eddig összegyűjtött teljes anyagot az Egyesült Államok meghatalmazott miniszterének rendelkezésére bocsátotta. A washingtoni kormányt és az Egyesült Államok jegy kibocsátó bankját még a tegnapi nap folyamán értesítették a hamisításról. A „Lupta” értesülése szerint igen jelentős összegű hamis dollár bankjegyet helyeztek el a kisan-tant országában. Belgrádból és Prágából ugyancsak hamis dollár bankjegyek forgalombahozataláról érkezett jelentés.

Halálraítéltek Toledó börtönében.

A vörösök igen sok békés szándékú toledói polgárt hurcoltak tuszok gyanánt börtönbe, akiket a legcsekélyebb ellenszegülésre kivégeznek.

SPORT

Victoria-Crisana Oradeán

Vasárnap teljes fordulót bonyolítanak le a Nemzeti Bajnokság A) csoportjában. A részletes műsor a következő:

Oradea: Crisana—Victoria, bíró Petrescu. A Crisana vasárnapi Ripensia ellen elért győzelme után 1—2 gólos győzelmére számítanak. A mérkőzést a Károly-pályán tartják meg d. u. 4 órai kezdettel.

Bucuresti: Unirea Tricolor—CAO, bíró Xifando. Jó formában van a CAO, de az Unirea az „Obor”-on veszélyes. — CFR—Juventus, bíró Măcian. A helyi második rangadó nagy esélyese a vasutasok Budapesten nagyszerűen szerepelt csapata.

Arad: Gloria—Venus, bíró Vuia. Két veretlen csapat küzdelme az első helyért. A hazai pálya előnye révén a Gloria a favorit.

Cluj: Universitatea—AMTE, bíró Neagu. Nem valószínű, hogy az „U” oroszlánbarlangjában is győzni tudjon az aradi munkások listavezető csapata.

Timisoara: Ripensia—Kinizsi-Ilsa, bíró T. Iliescu. A profik gyenge formában vannak s a Kinizsi anélkül is majdnem mindig győzött felettük.

A B) Liga műsora.

Nugati csoport: Törekvés—TMAC Oradean, Craiu Jovan—Olimpia Craiovában, Vulturii—Rovine Grivita Lugojon, Phoenix—Unirea Baiamaren, CFR—Mures Simerián.

Keleti csoport: Macabi—IAR Bucurestiben, Dragos Voda—Sp. Studentesc Cernautiban, ACFR—JAHN Brasovban, Victoria—DVA Constantában, Sporting—Franco Románia Chisinauban, DUG—Tricolor (Ploesti) Brailában.

Az ONEF stadionban tartják meg a román-magyar találkozót

Plattko Ferenc készíti elő a román válogatottat

Bucurestiből jelentik: A futballszövetség tegnap esti ülésén több, a magyar—román mérkőzéssel kapcsolatos ügyet tárgyalt. A szövetség mindenekelőtt elhatározta, hogy a nemzeti csapatot hétfő este állítja össze s kimondotta, hogy a mérkőzést nem a CFR új pályáján, hanem a nagyobb befogadóképességű ONEF stadionban rendezik.

Ugyancsak ezen az ülésen állapították meg a prémiumokat is. Győzelem esetén 8000 lei, döntetlen esetén 3000 lei jutalmat kapnak a csapat tagjai. Ha kikap a csapat, de szépen játszott 1000—1000 lei üti a játékosok markát.

A válogatott csapat edzéseinak vezetésére Plattko Ferencet, az egykori világhírű magyar kapust, a fővárosi Venus edzőjét kérték fel.

Négy magyar versenyző Európa Amerikába utazó ökölvívó csapatában. Budapestről jelentik: Hosszas bizonytalanság után, teljesen rendbejött az európai ökölvívó válogatott amerikai portyjának ügye. Csütörtökön reggel a csapat Genovában behajózott Amerika felé. A csapatban három olasz és egy francia mellett, négy magyar ökölvívó foglal helyet. A válogatott csapat összeállítását a következő: Légsúly: Matta olasz, bantamsúly: Sergio olasz, pnehelysúly: Frigyes magyar, könnyűsúly: Harangi magyar, welter-súly: Mándi magyar, középsúly: Bonadio olasz, félnehézsúly: Michelot francia, nehézsúly: Nagy Ferenc magyar.

ÖSSZEÁLLITOTTÁK AUSZTRIA CSAPATÁT IS. Bécsből jelentik: Meeisl Hugó végleges csapata a vasárnapi osztrák—magyar mérkőzésre ez: Zöhner—Sesta, Schmaus—Adamek, Hoffman, Nausch—Riegler, Stroh, Sindelar, Binder, Fuchsberger. A csapatban hét Austria játékos van. Nagy meglepetést keltett Fuchsberger beállítás, aki linzi amatőrjátékos. Eddig még egy ízben sem szerepelt sem amatőr, sem vidéki játékos az osztrák válogatottban. Fuchsberger egyébként nem újonnan felledeztet tehetség; 26 éves.

Cramm újabb veresége. Milánóból jelentik: A tenisverseny elődöntőjében Metaxa osztrák 7:9, 5:3, 6:3 arányban legyőzte Von Crammot. A női egyest Sperlingné nyerte meg 6:1, 6:0 arányban Krauss ellen.

AZ ŐSZI KIKIRICSRÓL

A legmérgeesebb fajú növény, amelynek sokan esnek áldozatul tejivás utján

Vége a vakációnak, mondja a diák, ha az őszi kikirics lilás-rózsaszín virága megjelenik a réteken. Eleinte csak itt-ott tűnik fel egy-egy mereven álló virág, azután tele lesz velük a mező. Mind leveletlenül nőnek, mintha valaki leszárgatott pusztai virágokat szürkált volna a száradó őszi fű közé. Csodálatos virágai a természetnek, „az ősznek derengő napjai s a mosolygó tavasz halvány visszhangja”, ahogy Tompa Mihály jellemezte a kikiricsről szóló virágregéjében. Érdekes virág, mert tulajdonképpen a földbe lenyúló hosszú szára is virág, a szírom csöve, amelynek belsejében helyezkedik el a három hosszú termő szál is, amely a földben levő hagymagumóból nő és a virág felső végén megöbült bibéjével a hímeken is túl emelkedik. Különös növény azért is, mert háromrekeszű, felfúvódott toktermését közrefogó hosszú szálal levelei csak a jövő tavasszal fejlődnek. A régi fűvészek ezt a jelenséget mindig megcsodálták és „*filius ante patrem*”-nek nevezték el, mert tavasszal fejlődik ki a mag és csak utána ősszel nő a virág. Mivel ősszel nyíló virága után csak a tél elmúltával jelenik meg a lombja, a virágnyelvben a kikirics a halhatatlanságot jelképezi.

A kikiricsét már a régi népek is ismerték. A görögök ephemeronak, azaz egy napra valónak, vagy múlékonynak nevezték és azt hitték róla, hogy hagyma gumójától még aznap meg kell halni. Ma is használt és Tournefortól, a XVII. század második felében élt francia botanikustól kapott tudományos neve, a *colchicum* a Fekete tenger mellékén emelt régi várostól, Colchistól ered, amely az ókorban a mérgekeverék hazája volt. Ezt a növényt nevelte kertjében Medea, a görög mitológia hirhedt varázslónője, az argonauták mondájának egyik fontos szereplője, akinek segítségével Iason elalatt az aranygyapjút őrző sárkányt és megszerezte a kincset, de aki, mivel Iason később hűtlen lett hozzá, — mert nőül akarta venni Korinthos királyának, Kreonnak leányát. Glaukét — őrjengésében szörnyű bosszút állt. A fiatal leánynak olyan ruhát ajándékozott, amelynek mérgétől a teste megégett, majd Iason szemeláttára megölte két fiát s ezután Helias által elűzött sárkányfogaton Athénbe repült, ahonnan Theseus, a hellén mithos legnépszerűbb alakjainak egyike kergette ki. A kolophoni Nikander, Appolló papja a mérgekről és az ellenmérgekről írt költeményében az ephemeront „a colchisi Medea, utálatos tüzének” nevezte, mert „aki megízleli, a szájában kibírhatalan égést érez”. Theophrastus, Aristoteles tanítványa, a botanika megalapítója azt írta a növényről, hogy gyorsan és biztosan öl, de van egy liliomféleség, amely kipróbált elenszere. A régi német fűvészkönyvekben Michaelisblume néven is szerepel, nyilván azért, mert Szent Mihály napja körül nyílik a legnagyobb számban. Még régebbi német neve Uechtblume. A ófelnémet uooha, illetve az angol-szász uhte szóból ered, ez a név, amely hajnalhasadást jelent. A virág színe olyan rózsás-lilás, mint hajnalban az ég alja. A virág leveletlen alakjára utalnak a francia népies nevek, így például a „*dame nue*”, vagy a „*dame sans chemise*”, de veuilleuse-nek, éjjeli lámpásnak is nevezik, mert olyan formájú és olyan halvány, mint az éjjeli mécses lángja. A francia virágnyelv szerint különösen a bánat, vagy a rossz természet virága.

A magyar fűvészkönyvek is sokat foglalkoztak a *colchicum*-mal, amelynek legáltalánosabban használt kikerics nevét Diószegi-Fazekas írta le először a Magyar Fűvészkönyvben. Csapó József kék kükörics-nek nevezte, de nála ez volt a neve a pulsatillának, sőt a *primula veris*nek is, az előbbi fekete, az utóbbi sárga jelzővel. A neves debreceni orvosbotanikus felsorolta a növénynek a nép körében használt neveit is. Küköricsnek vagy küköricsnek és egyik őszi szavunkon *kököricsnek* is nevezték. A korábban élt fűvészek azonban nem használták a

nép körében is ismert neveket. Náluk többnyire *vadsáfrány*, vagy amint Lippai János „Posoni Kertjé”-ben olvasható, *napkeleti sáfrány* volt a növény neve, ami érthető is, mert valóban hasonlít a sáfrányhoz, a *crocushoz*. Lippai idejében már a kertekben is nevelték a növényt, amelynek több fajtát és változatát ismerték. A tudós jezsuita atya, kertészeti iro-

A kikirics a legmérgeesebb növényeink egyike

Mérge a *colchicin* nevű alkaloida. Egyidőben a növény gumójából és magjából italt készítenek, a *vinum colchicicum*, a kikiricsbort, amellyel a köszvényesek, a podagrások éltek, de használata nagyon veszélyes volt. A feljegyzések szerint a multban sok mérgezés történt a *colchicum* révén nemcsak közvetlenül, hanem közvetve is, például *kecsketej* ivása után. Megtörtént, hogy a kecske sok kikiricsot evett a réten anélkül, hogy a mérgezésnek a legkisebb jelét mutatta volna, de *aki itta a tejt, az súlyosan megbetegedett*. Előfordult, hogy fiatal borjúk mérgeződtek meg anyjuk tejétől, pedig a tehéneken a kikiricsmérgezésnek semmiféle tünete nem volt észlelhető. A legújabb kísérletek szerint a *colchicin* mérgezett állatok élete megmenthető, ha idejében *kálium permanganát* oldatot kapnak. A mérgezés jelei, amelyek 2-3 óra múlva szoktak jelentkezni, *heves fejfájás, szomjúság, égető érzés a szájban, hányás, köhögés, emghebb görcsök és összeesés*. A *colchicin* különben éppenúgy, mint az *acénitin*, a *sáskavirág mérge* a *központi idegrendszer*t, a *szívet támadja meg*. Diószegi az „Orvosi Fűvészkönyv”-ben többek között azt írta a növényről, hogy „a törökök, mikor le akarják magukat részesíteni, ennek virágát teszik borba és azt Muhamed ellenére megisszák”. Kubinyi Ágoston „Magyarországi mérges növényeink” című népszerű könyvében azt hangoztatta, hogy a kikirics gumójából keményítőt lehet készíteni, kifacsart levelei levélpedig az állatok bőrén levő ártalmas bogarakat lehet irtani. Szerinte mérgezés esetén a beteg sok nyálkás szerrel, olajjal, tejjel éljen.

A kikirics több faja a kertben is nevelhető, így például a *Colchicum autumnale*-nél, az őszi kikiricsnél alacsonyabb növéssé, főnoman ezezt, orgonaszínű *Colchicum arenarium*, a homoki kikirics, amelynek tavaszi levelei kicsik és igen csinosak. Ez a faj, amelyet Kitaibel Pál neves botanikusunk írt le németországi botanikus barátjával, a híres Wildenowval, a gyp között vagy szédumszőnyegben nagyszerűen érvényesül. Érdekes lehet a kertben a *görögországi származású Colchicum variegatum* is, amelynek virága lilaszínű, de *sáktáblaszerűen fehér színnel foltozott*. Van a kikiricsnek fehér és bíborvörös virágú faja is, amely ősszel pompásan díszlik a kertben. A *Colchicum hungaricum*, a magyarországi Baranya megyében levő Harsányi hegyen néha már február végén, tehát tavasszal virágzik. Virága hasonló az őszi kikiricshez, de virágzásakor levelek veszik körül, amelyek azután tovább növekednek. Ma már ez a különleges kikirics faj, amely egyébként csak Horvátország és Dalmácia tengerpartján virágzik, tulajdonképpen már *védett növény*. Az említett Harsá-

dalmunk nagymestere ugyanis megjegyezte, hogy „némelyek tellyesek és veressel és késsel petyegettek”. Felsorolt nevein kívül némely helyen formája miatt *guzsalyvirágnak* hívják, a Balaton vidékén *vetővirág* a neve, mert akkor nyílik, amikor megkezdődik az őszi vetés. Baranyában *pücsök*, azaz tücsökkoma néven is ismerik, mert ha a réten virágzik, akkor már csak ők ketten, a kikirics és a tücsök jelentik az őszi réten a színt és a hangot. Egyik-másik vidéken sok nyelvben előforduló azonos értelmű nevéhez hasonlóan *kutyadöglesztő fű* a növény neve, utalással arra, hogy *nagyon mérges növény*. A székelyek között *ászikének* mondják az őszi avar között nyíló virágot. Arany János utolsó verseinek címéül is ezt a nevet használta.

nyi hegyen különben több mediterrán növény található s ezért ajánlotta ezt a helyet Kaán Károly ny. államtitkár „Természetvédelem és a természeti emlékek” című könyvében rezervációs területnek. Ezeket a különleges kikirics-fajokat kívánatos a kertekben meghonosítani. Szaporításuk gumóivadékaikról könnyű, gondozással alig kell törődni. Annyi dolog van tetjük azért, hogy szép, nagy és ép virágot adjanak.

20.000 állástalan

terheli a szellemi munkateljesítés arcvonalát. Húszezer pária-sorsba süllyedt férfi és nő, akik a tudomány egész fegyverzetével lépték át az Élet küszöbét, oly szándékkal, hogy dolgozzanak, javítsanak, alkossanak — legjobb tudásuk és elkötelezett szent akarásuk szerint. Nem vakszám az, amit e kisigényű sorok homlokára írtunk. Egy igen nagytekintélyű közintézmény: az Országos Statisztikai Hivatal megalapítása.

Mint Bucurestiből jelentik ugyanis, D. V. Bărcă belügyminiszteri helyettes államtitkár a napokban látogatást tett a statisztikai központnál, hogy a munkanélküliség adatairól pontos tájékozódást szerezzen. A hivatal vezetője, Manila főigazgató, — aki mellesleg megjegyezve még mindig adós a népszámlálási adatok maradékaitan közzétételével — mindent átfogó részletezéssel nem szolgálhatott, mert a beérkezett jelentések feldolgozása még sok munkát igényel. Annyit azonban — előzetes becsülés alapján — között az előkelő látogatóval, hogy a szellemi munkanélküliek száma húszezer személyre tehető. Ezek között mintegy háromezren egyetemi diploma problematikus értékű birtokában várják a pusztai létet biztosító falatkenyeret. A statisztikai tudomány vezérkari főnöke nem fejezte ki nyilván, de sejtene engedte, hogy a „feketesereg” létszáma a végleges kimutatásban erősen növekedni fog.

De mindegy már az, vajjon néhány ezerrel több nyomort könyvelünk-e el. Akárhogyan is okoskodunk: iszonyú teherterhelés ez a húszezer intellektuális küzdő, kínlódó, gyakorta éhező. Gyászjelentése gazdasági és társadalmi viszonyaink vígasztalanságának.

Ha pedig népkisebbségi szemüvegen át tekintjük a helyzetet, — megáll az eszünk: milyen pályára, milyen foglalkozásra neveljük fiainkat és leányainkat? A köztisztviselői pályákról már régen lecsúsztunk. A mezőgazdasági termelés lehetősége csaknem vermes ábránd. A kereskedelem és az iparüzés fölött hajszaon függ a „numerus valachicus” damokleszi kardjának mesterségesen mérgezett hegye.

Pedig akárhogyan vesszük, a népkisebbségek fiatal generációinak is joga volna az élethez s a mi fiaink és leányaink tudása, képessége semmivel sem alacsonyabb rendű, mint más népeké.

Húszezer el sem indult, vagy elbicsaklott egzisztencia kemény vádat emel. Ne álljunk meg tehát a szomorú tény tudomásulvételénél, hanem keressünk módot a szörnyű probléma megoldására és biztosítsunk helyet az ifjúságnak. Ezt a tételt úgy nevezik, hogy az élet, a társadalmi és gazdasági fejlődés „kategorikus imperatívusz”-a. (—ob—)

Katona Jenő:

Az aszfalt apostala

Egy nagy életnek, helyesebben szólva egy nagy életprogramnak rajza Sonnen-schein. Berlin híres apostoláé. Az egyház szociális arcának apológiája ez a könyv.

Ara 35 lejt és portó.

Kapható: Könyvosztályunknál

RÁDIO

Az órákat romániai időszámítás szerint közöljük.

VASARNAP, SZEPTEMBER 27.

Bucuresti. 7.30 Reggeli műsor. 11.50 Harangszó. Egyházi beszéd. 12.10 Karének. 12.40 Dinicu-Hirek. zenekar. 14.15 Hírek. 14.30 Dinicu-zenekar. 19.15 Kók zenekar. 20. Felolvasás. 20.20 A zene folytatása. 20.45 A rádiózenekar bécsi estje Kozen Marci közreműködésével. 21.50 Felolvasás. 22.05 Karének. 22.55 Szórakoztató gramofonlemez. 23.55 Hírek.

Budapest I. 10.30 Hírek. 11-12.10 Egyházi ének és szentbeszéd az Egyetemi templomból. A szentbeszédet Tóth Tihamér dr. mondja. 12.15-13.15 Evangélikus istentisztelet. Prédikál. Zoltán Zoltán tállyai lelkész. 13.20 Pontos időjelzés. 13.30 Operaházi zenekar. 15. Hanglemezek. 16. Gazdáknak. 16.25 A magyar-osztrák válogatott labdarugómérkőzés második félidőjének közvetítése. 18.25 Ének. 19. Bacsó Nándor előadása. 19.30 Allástalan Zenészek. 20.40 Sporteredmények. 20.50 A nagy ötlet. 22.40 Hírek. 23. Cigányzene. 24. Táncczene. 1.05 Hírek.

Hétfő, SZEPTEMBER 28.

Bucuresti. 7.30 Reggeli adás. 13. Gramofonlemez. 13.25 Sporthírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek. 14.30 Gramofonlemez. 15. Hírek. 19. A Rádiózenekar hangversenye. 20. Felolvasás. 20.20 A Rádiózenekar hangversenye folytatása. 20.45 Strauss Richard lemez. 21.15 Felolvasás. 21.30 A Bobescu-négyes Beethoven II. négyesét adja elő. 21. Alkalmi csevegés. 22.08 Vasileu Maxim Oltenau-dalokat énekel. 22.45 A Dinicu-zenekar.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11. Hírek. 11.20 Felolvasás. 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13. Harangszó. 13.05 Postászenekar. 13.30 Hírek. 14.15 Pontos időjelzés. 14.40 Kamara-kórus. 15.40 Hírek. 17.15 Diákféltóra. 17.45 Pontos időjelzés. 18. Thury Zsuzsa előadása. 18.25 Katonazene. 19. Fluck István dr. előadása. 19.30 Cigányzene. 20.30 „XI. Ince pápa és a franciák”. P. Bangha Béla előadása. 21. Ének. 21.35 Hírek. 21.55 Hanglemezek. 23. Időjárásjelentés. 23.05 M. H. Schütz eszt. hegedűművész műsora. 23.45 Szalonzene. 1.05 Hírek.

Kedd, SZEPTEMBER 29.

Bucuresti. 7.30 Reggeli adás. 13. Gramofonlemez. 13.25 Sporthírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek. 14.30 Gramofonlemez. 15. Hírek. 19. Szórakoztató lemez. 20. Felolvasás. 20.20 Willnov és Ciesanu játéka két zongorán. 20.10 Muntean P. éneke. 21.20 Felolvasás. 21.45 A Rádiózenekar hangversenyének közvetítése, melynek műsora a következő: Mozart: Figaro, nyitány. Bobescu: Bajazzo. Glazunov: Hegedű és zenekari verseny. Smetana: Moldva. 22.45 Schubert: VII. szimfónia. 23.45 Hírek.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11. Hírek. 11.20 Felolvasás. 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13. Harangszó. 13.05 Hanglemezek. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Zongora-gordonka. 15.40 Hírek. 17.10 Asszonyoknak. 17.45 Pontos időjelzés. 18. Ének. 18.30 Berzeviczy Gergely és Gábor László dr. előadása. 19. Jazz. 20. Két költő verseiből ad elő. 20.30 Operaházi zenekar. 21.40 Hírek. 22. Cigányzene. 23. Időjárásjelentés. 23.05 Szalonzene. 24.20 Hanglemezek. 1.05 Hírek.

Szerda, SZEPTEMBER 30.

Bucuresti. 7.30 Reggeli adás. 13. Gramofonlemez. 13.25 Sporthírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek. 14.30 Gramofonlemez. 15. Hírek. 19. A Stefanescu-zenekar hangversenyének köz-

vetítése. 20.20 Felolvasás. 20.40 Híres olasz énekesek lemezei. 21.05 Felolvasás. 21.20 A Rádiózenekar hangversenyének közvetítése. 22.45 Marcuzenekar.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11. Hírek. 11.20 Felolvasás. 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13. Harangszó. 13.05 Cigányzene. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Ének. 15.40 Hírek. 17.15 Diákféltóra. 17.45 Pontos időjelzés. 18. Halász Gyula előadása. 18.30 Hanglemezek. 19. Glaser Lajos dr. előadása. 19.30 Tárógató. 19.50 Péter András dr. előadása. 20.20 Hegedű. 23. Hírek. 23.20 Operaházi zenekar. 24.40 Táncclemezek. 1.05 Hírek.

CSÜTÖRTÖK, OKTÓBER 1.

Bucuresti. 7.30 Reggeli adás. 13. Gramofonlemez. 13.25 Sporthírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek. 14.30 Gramofonlemez. 15. Hírek. 19. A Stefanescu-zenekar hangversenyének közvetítése. 20.20 Felolvasás. 20.40 Híres olasz énekesek gramofonlemez. 21.05 Felolvasás. 21.20 A Rádiózenekar hangversenyének közvetítése. 22.45 Marcuzenekar.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11. Hírek. 11.20 Felolvasás. 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13. Harangszó. 13.05 Balajka. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Katonazene. 15.40 Hírek. 17.15 Sacellary Györgyné előadása. 17.45 Pontos időjelzés. 18. Magyar nóták. 19. Somogyi József dr. előadása. 19.55 Gazdasági előadás. 20.15 Hanglemezek. 20.50 Zságon István vídám negyedőrája. 21.10 A bajai Liszt Kör emlékhangversenye. 22.50 Hírek. 23.15 Szalonzene. 24.20 24 tagu cigánygyerek zenekar. Majd cigányzene. 1.05 Hírek.

PÉNTEK, OKTÓBER 2.

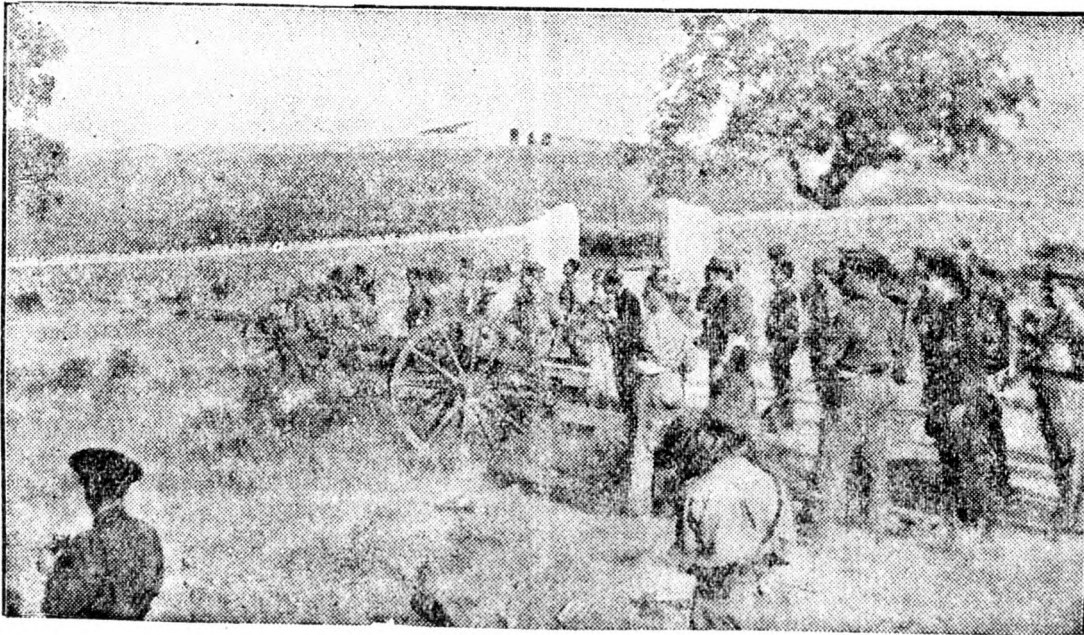
Bucuresti. 7.30 Reggeli adás. 13. Gramofonlemez. 13.25 Sporthírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek. 14.30 Gramofonlemez. 15. Hírek. 19. A Sibiceanu-zenekar műsorának adása. 20.20 Gramofonlemez. 21. Felolvasás. 21.15 Puccini: Tosca opera.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11. Hírek. 11.20 Felolvasás. 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13. Harangszó. 13.05 Szalonzene. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Cigányzene. 15.40 Diákféltóra. 17.45 Pontos időjelzés. 18. „Törekvő” Dalkör. 18.50 Sport. 19. Hanglemezek. 19.45 Pethő Sándor dr. előadása. 20.15 Schubert: B-dur szonáta. 21. Külügyi negyedóra. 21.15 Hangverseny Zenekar. 22.40 Hírek. 23. Sugár Viktor orgonahangversenye. 23.45 Franciányelvű előadás. 24.15 Cigányzene. 1.05 Hírek.

SZOMBAT, OKTÓBER 3.

Bucuresti. 7.30 Reggeli adás. 13. Gramofonlemez. 13.25 Sporthírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek. 14.30 Gramofonlemez. 15. Hírek. 19. Katonazene. 20. Felolvasás. 20.20 Gramofonlemez. 21.05 Felolvasás. 21.20 A Kis rádiózenekar hangversenye. 22.45 A Kók-tánczenekar hangversenyének közvetítése.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11. Hírek. 11.20 Felolvasás. 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13. Harangszó. 13.05 Beszkárt-zenekar. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Zongora-hegedű. 15.40 Hírek. 17.15 Hárs László meséi. 17.45 Pontos időjelzés. 18. Seta az Iparcsarnokban. 18.40 Magyar nóták. 19.30 Laczkó Géza csevegése. 20. Szalonzene. 21. Sakkfigura. Vigjáték. 23.10 Hírek. 23.30 Hanglemezek. 24.20 Cigányzene. 1.05 Hírek.

Tüzérharcok a talaveraí arvonalon.

Hetek óta tart már az elkeseredett harc ezen a vonalon, amely végül is a nemzeti csapatok előretörésével végződött.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körtorgógépén, Oradea, Strada Regele Carol II. No. 5.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavankint 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés ára 20 lej. (Az állástörvényeknek 33 százalékos kedvezmény). Cím a kiadóban 10 lej.

Adás-vétel

Kersek megvételre jókarban levő „Singer” varrógép. Cím a kiadóba kérek.

Vetőgép

18-21 sorost, használt, de jókarban levőt megvételre sürgősen keresek. Cím a kiadóhivatalban.

Eladó

86 szobás pensió, vendéglő berendezéssel. — Evi forgalma 1,430,000 lej. Ára 1,100,000 lej. Popovics iroda, Oradea, Strada Vlahuta 6. sz. Telefon: 167.

MAGAS

árért veszek aranyat, ezüstöt, brilliántot bármilyen mennyiségben, HERBST ékszerész Oradea, Bul. Regele Ferdinand No. 3.

Kiadó

egy háromszobás, összkomfortos lakás november 1-re. Oradea, Str. Cantemir 25. szám.

Használt hordókat

megvételre vagy bérbre keres. Dr. Kaczián Kálmán, Oradea, Strada Ciordas 46. sz. a.

Szép szobai pálmát

megvételre keresek. — Oradea Bul. Reg. Ferdinand 17. Szabó szücsüzlet.

Belföldi mandulát

megvételre keresek. Erdéklődni Pap drogéria, Oradea, Bul. Regele Ferdinand 9. szám.

5 lampás

telepes rádió extra-dyn, nagy Philips hangszóval, kitűnő állapotban adó 3000 lejért. Vidéki plébános, jegyző, földbirtokos urak részére ritka alkalmi vétel. Megtekinthető: Piata Unirii a Fülöp rádióüzletben, Oradea.

Alkalmazás

29 éves urinő

elmenne házvezetőnőnek olyan helyre, hol 5 éves kisleánya vele lehet. Plébániára is mennék. Október elsejére. Cím: C. B. Deva, Str. A. Mureşanu No. 38.

Szakácsné

fölvéttetik, Barátkynál. Oradea, Strada Fabri celor 31. szám.

Jobb,

tisztességes lánytelfogad magános urinő. Oradea, Rez. Ferd. 69. I. 5.

Fiatal leány

házmunkára bejárónőnek felvéttetik. Oradea, Str. Tichindeal 18-a sz. Lázár Józsefnénél.

PUHA ÖLMOT állandóan vesz a Szent László nyomda r. t., Oradea, Strada Regele Carol No. 5.

Lakás

Egy szobás, előszobás garzon lakás, központban, november 1-ére kiadó. Cím: Oradea, Str. Moldova 2. szám.

Kiadó

egy udvari szoba-konyha, spejzos lakás, összes mellékhelyiségekkel november 1-ére. Str. Eliade Radulescu No. 13.

Kiadó

kis szoba, kamrával október 1-ére. Oradea, Str. Simeon Stefan 24.

Kiadó

3 szobás modern utcai balkonos lakás. Oradea, Str. Tache Jonescu 15. szám.

Kiadó

egy utcai szoba, kis szobával, konyhával és mellékhelyiségekkel — október 1-től vagy azonnal is. Oradea, Strada Vilson 25.

Hülönféle

Fehér gyermek kabát Ferdinand-uton elvesztett. Megtaláló Agrár-banknál jutalomban részesül.

Fiatal okleveles kántor állást keres. Cím a kiadóban.

Elegáns és tartós

férfi, női cipő készült az Apolló cipő szalonban. Oradea, Bul. Reg. Ferdinand 12. Apolló-palota.

Kersek

jó forgalmu bodezál vagy vendéglőt bérbre. Cím: Oradea, Str. Leaganului 12. szám.

4, esetleg 3 szobás komfortos utcai lakás november 1-re kiadó. Str. Sztaroveszky 7.

Oktatás

Okl. tanítónő

tanítványokat vállal. Dr. Papp Károly ügyvéd, Oradea, Str. Vlahuta 51

Német nyelvi és gyorsírási tanfolyamok

A bécsi Neulandschule módszerével október hónapban magántanítást kezdek a német nyelvből és gyorsírásból. Kezddök és haladók részére külön tanfolyam a nyelvtan, a mondattan és társalgás elsajátítására és gyakorlására. Külön tanfolyam a német levelező gyorsírásra is Gabelberger rendszerének alapján, könnyű és gyors módszerrel. További felvilágosítást ad Paál Annus, Oradea, Parcul Carmen Sylva 16.